

Európska
komisia

[JESEŇ 2014 ▶ Č. 50]

panorama

inforegio

▶ Smerom k inováciám a ekologickému rastu

Ako politika súdržnosti
podporuje investície v EÚ

▶ Rozhovor s Johannesom Hahnom,
komisárom pre regionálnu politiku

▶ Začlenenie problematík miest
do tvorby politiky EÚ

▶ Podpora z finančných nástrojov
pre MSP

▶ OPEN DAYS 2014: Rastíme spolu –
Inteligentné investície pre ľudí

Regionálnu
a mestskú
politiku

▶ **ÚVODNÍK** 3

Walter Deffaa, generálny riaditeľ GR pre regionálnu a mestskú politiku

▶ **ROZHOVOR**
INVESTIČNÝ NÁSTROJ NA DOSIAHNUTIE CIEĽOV EÚ 4-7

Johannes Hahn, komisár pre regionálnu politiku

▶ **ŠPECIÁLNA RUBRIKA**
POLITIKA SÚDRŽNOSTI POHÁŇA EURÓPU SMEROM K INOVÁCIAM A EKOLOGICKÉMU RASTU 8-13

▶ **OTVORENÉ ÚDAJE A POLITIKA SÚDRŽNOSTI** 14-15

▶ **HOSPODÁRSKE ZAMERANIE GRÉCKEJ DOHODY O PARTNERSTVE** 16-19

Rozhovor s Georgeom Yannoussisom

▶ **OPEN DAYS 2014** 20-21

▶ **SMEROM K MESTSKEJ AGENDE EÚ** 22-23

▶ **VEĽKÉ PROJEKTY S VEĽKÝM VPLYVOM** 24-25

▶ **VYUŽÍVANIE FINANČNÝCH NÁSTROJOV NA DOSAHOVANIE CIEĽOV POLITIKY SÚDRŽNOSTI** 26-27

▶ **EURÓPSKY SOCIÁLNY FOND 2014-2020** 28-31

▶ **ZLEPŠOVANIE VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA** 32-33

▶ **EUSAIR** 34-35

▶ **NAJNOVŠIE SPRÁVY V SKRATKE** 36-37

▶ **OBČIANSKA SPOLOČNOSŤ NA ČELE EURÓPSKEHO PARTNERSTVA** 38-39

▶ **REGIONÁLNA POLITIKA EÚ OD ROKU 1989** 40-41

▶ **PRÍSPEVKY ČITATEĽOV** 42-43

Časopis *Panorama* dosiahol svoje 50. vydanie

▶ **PROJEKTY** 44-47

Príklady projektov z Grécka, Španielska a projektov európskej územnej spolupráce

▶ **PROGRAM** 48

▶8

Solucar pri španielskej Seville je najväčším solárnym komplexom v Európe a katalyzátorom technologických investícií v regióne.

▶4

▶22

▶28

▶33

Fotografie (strany):

Titulná strana: © Shutterstock/raulbaenacasado

Strany 3, 4, 6-7, 12, 18, 21, 22-23, 27, 36, 40: © Európska komisia

Strany 8, 15, 32, 34-35, 41: © Shutterstock

Strana 16: © Generálny sekretariát pre verejné investície – NSRF,

Grécko; © Európska komisia

Strany 17-18: © FORTH

Strana 23: Španielsko © Centrum environmentálnych štúdií

Strany 24-25: Bulharsko/Rumunsko, Grécko, Poľsko – © Európska

komisia; Francúzsko – © ANMA

Strany 28-29: © Shutterstock/Lisa F. Young; © Shutterstock/Anton

Chalakov; © Shutterstock/Anton Chalakov

Strany 30-31: © Emplea verde; Dalarna Region © Lars Dahlström

Strana 36: © VR

Strana 38: © EHSV

Strany 42-43: © Ministerstvo regionálneho rozvoja, Česká republika;

© Prispievatelia

Strany 44-47: © SERGAS; Smart Coasts; In2LifeSciences; Thyatron S.A.

Tento časopis sa tlačí v angličtine, francúzštine a nemčine na recyklovanom papieri. Je dostupný v 22 jazykoch EÚ na adrese

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_sk.cfm

Obsah tohto vydania bol uzavretý v septembri 2014.

PRÁVNE UPOZORNENIE

Európska komisia ani žiadna osoba konajúca v jej mene nenesú zodpovednosť za možné použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii ani za chyby, ktoré sa môžu objaviť napriek dôslednej príprave a kontrole. Obsah tejto publikácie nemusí nevyhnutne odrážať stanovisko alebo názory Európskej komisie.

ISSN 1725-826X

© Európska únia, 2014

Reprodukcia povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

Na použitie/reprodukcii materiálu tretích strán chráneného autorskými právami, ktorý je tak označený, je potrebné získať povolenie od vlastníka (vlastníkov) autorských práv.

▶ ÚVODNÍK

Walter Deffaa

Generálny riaditeľ GR pre
regionálnu a mestskú politiku,
Európska Komisia

Nedávno zverejnená 6. správa o súdržnosti je dobrým príkladom toho, ako sa politika súdržnosti mení z programu na podporu regionálneho rozvoja na nástroj, ktorý podporuje investície, inovácie a ekologický rast v celej Európskej únii.

Táto politika v čase zložitej hospodárskej situácie od roku 2008 jednoznačne pomohla zmierniť najhoršie dôsledky hospodárskej krízy, pričom pokračovala vo verejných investíciách a poskytovaní stimulov pre začínajúce podniky.

Politika súdržnosti v období rokov 2007-2013 vytvorila takmer 600 000 pracovných miest a podporila takmer 80 000 začínajúcich podnikov. Investovala do 25 800 km ciest a 2 700 km železničných tratí. Pomohla nájsť zamestnanie pre 5,7 milióna ľudí a získať kvalifikáciu 8,6 milióna ľuďom.

Politika súdržnosti sa však tiež zmenila na primárny celoeurópsky nástroj na posilnenie investícií do energetickej účinnosti, tvorbu pracovných miest a podporu malých a stredných podnikov. Teraz je úzko prepojená s celkovou stratégiou EÚ. V novom programovom období 2014-2020 bude politika súdržnosti neoddeliteľnou súčasťou stratégie Európa 2020 s veľkým dôrazom na zamestnanosť, inovácie, trvalú udržateľnosť a zníženie miery chudoby a sociálneho vylúčenia.

Program rozvoja miest

Ďalšou charakteristikou meniacej sa politiky súdržnosti je zmena priority pre centrá miest, ktoré sa dostávajú do centra záujmu pri tvorbe politiky EÚ.

Viac ako dve tretiny občanov EÚ teraz žije v mestách, ktoré priamo či nepriamo ovplyvňujú viaceré politiky EÚ v oblastiach, ako sú doprava, energetika a životné prostredie.

Komisia sa pustila do prípravy programu rozvoja miest, ktorý bude podporovať integrovanejší prístup k tvorbe politiky a väčšiu konzistentnosť. Cieľom je upriamiť na mestá väčšiu pozornosť v politických diskusiách a zlepšiť koordináciu.

Dohody o partnerstve

K dnešnému dňu (9. 9.) Európska komisia prijala 16 z 28 dohôd o partnerstve a v súčasnosti analyzuje navrhnuté dohody ďalších členských štátov.

Dohody o partnerstve stanovujú stratégiu optimálneho využívania európskych štrukturálnych a investičných fondov v týchto krajinách. Súbežne s dohodami sa predkladajú návrhy operačných programov, ktoré načrtávajú investičné plány jednotlivých krajín a regiónov v programovom období 2014-2020.

Open Days

Na pozadí úsilia Európy o oživenie hospodárstva prostredníctvom investícií v rámci politiky súdržnosti a prípravy dohôd o partnerstve členských štátov bude podujatie OPEN DAYS 2014 predstavovať fórum pre živú debatu a diskusiu o širokej škále otázok.

Popri kľúčových prejavoch a debatách sa uskutoční viac než 100 pracovných stretnutí vrátane „seminárov“ zameraných na výmenu osvedčených postupov a školení medzi odborníkmi z praxe a „debát“, na ktorých sa skupiny odborníkov budú venovať špecifickým témam.

▶ INVESTIČNÝ NÁSTROJ NA DOSIAHNUTIE CIEĽOV EÚ

NOVÝ PRÍSTUP K POLITIKE SÚDRŽNOSTI

„Politika súdržnosti sa teraz radikálne transformovala na celoeurópsku investičnú stratégiu. Dnes je účinným nástrojom, ktorého zmenené nastavenie má prispieť k hospodárskemu rozvoju a transformácii na regionálnej úrovni.“

JOHANNES HAHN – EURÓPSKY KOMISÁR
PRE REGIONÁLNU POLITIKU

Pri príležitosti 50. vydania časopisu *Panorama* sme sa porozprávali s Johannesom Hahnom, komisárom pre regionálnu politiku, o úspechoch a transformácii politiky súdržnosti počas jeho pôsobenia v úrade.

Jednou z dôležitých zmien, ku ktorým došlo v poslednom čase, je zmena, ktorú sme dosiahli v rámci imidžu a postavenia politiky súdržnosti, povedal komisár pre regionálnu politiku, Johannes Hahn.

„V prvých rokoch sa politika súdržnosti zameriavala na chudobnejšie regióny a na zmenšovanie rozdielov. Túto jej pôvodnú úlohu si zachováva aj naďalej, teraz sa však radikálne transformovala na celoeurópsku investičnú stratégiu. Dnes je účinným nástrojom, ktorého zmenené nastavenie má prispieť k hospodárskemu rozvoju a transformácii na regionálnej úrovni. A najmä k podpore zmien v ktoromkoľvek regióne primerane jeho potrebám, bez ohľadu na to, či je menej alebo viac rozvinutý.“

Za touto stratégiou stojí nový prístup a filozofia, ktorej cieľom je podporiť a zvýšiť hospodársky rast a tvorbu pracovných miest prostredníctvom regiónov a miest, vysvetlil komisár.

Pripomína tiež kľúčové slová, ktoré sa teraz často používajú v súvislosti s reformovanou politikou súdržnosti, ako orientácia na výsledky, výkon, ciele, výstupy atď.

„Nie je to iba žargón; tieto výrazy odzrkadľujú spôsob, akým musí teraz politika súdržnosti fungovať. Keďže teraz predstavuje tretinu rozpočtu EÚ – približne 350 miliárd EUR –, jej zdroje sa musia správne nasmerovať a rozumne použiť.“

Zmena myslenia

Inteligentnejšia a sústredenejšia politika súdržnosti je kľúčovým cieľom nového prístupu, povedal komisár. Môže sa tak stať hlavnou investičnou stratégiou Európskej únie a ústredným nástrojom na dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020.

„Dôležité je, že sme zmenili myslenie v súvislosti s politikou súdržnosti,“ zdôraznil komisár. „Prísny postup, ktorý sme zaviedli pre dohody o partnerstve a operačné programy, núti

členské štáty, aby navrhli pragmatický a realizovateľný podnikateľský plán alebo stratégiu hospodárskeho rozvoja, ktoré sú vhodné pre ich hospodárstvo a regióny.

„Tento plán musí byť v súlade s prioritnými cieľmi stanovenými v stratégii Európa 2020. Musí byť odsúhlasený tu v Bruseli.“

Časy nepodmienených peňazí – grantov a „bianko šekov“ – na regionálne projekty sa skončili, vysvetlil. Každé minúté euro musí byť zdokladované. Vyžaduje sa dopredu pripravený plán a samotná realizácia musí byť odôvodnená, tak ako pri akejkoľvek inej profesionálnej investícii.

Riadenie zmeny

Hospodárska kríza v konečnom dôsledku uľahčila zavedenie nového myslenia v oblasti politiky súdržnosti,“ vysvetlil komisár.

„V dôsledku finančných obmedzení museli orgány na všetkých úrovniach členských štátov prehodnotiť svoje rozpočty a myslieť na svoje priority. Väčšina z nich si uvedomila, že veci nemôžu pokračovať tak ako predtým.“

„Presne taký istý prístup a disciplína sú teraz potrebné v rámci politiky súdržnosti, keďže členské štáty musia prehodnotiť svoje ciele a priority a rozhodnúť sa, do čoho by mohli dostupné zdroje najlepšie investovať.“

Jasné a merateľné ciele

Nový prístup bol kľúčový pri príprave dohôd o partnerstve (DP) na programové obdobie 2014-2020.

Dohody o partnerstve sú dokumenty, ktoré sú nevyhnutné pre nasmerovanie strategických investícií členských štátov a regiónov na nasledujúcich sedem rokov a pre stanovenie jasných cieľov investícií, ktoré budú v súlade s kľúčovými prioritami stratégie Európa 2020.

„Tento nový prístup nám pomôže dosiahnuť merateľné výsledky a umožní nám neustále vyhodnocovať, či tieto verejné investície dosahujú maximálny vplyv na stimuláciu rastu a zamestnanosti v Európe,“ povedal komisár.

„Ako môžeme napríklad investovať do výskumu, ak nebude existovať žiadna výskumná stratégia? Je to ako snažiť sa riadiť auto bez volantu.“

Finančný nástroj pre stratégiu Európa 2020

Komisár povedal, že sme sa v mnohom poučili z neúspechu lisabonskej stratégie. „Ciele stratégie z roku 2000 boli dobré,

ale plány na zmenu a reformu nezahŕňali finančný nástroj, pomocou ktorého by sa mohli presadzovať. To bol najväčší nedostatok. Bez právneho záväzku a bez reálneho rozpočtu sa stratégia až príliš spoliehala na politickú vôľu, ktorá, ako sa nakoniec ukázalo, tam nebola.“

Ako zdôraznil komisár Hahn, problémy, ktoré lisabonská stratégia mala riešiť – ako je nízka produktivita a stagnujúci hospodársky rast v EÚ –, sa však nestratili. A v roku 2008 hospodárska kríza odhalila hlboké trhliny v hospodárstve, ktoré už aj predtým malo ťažkosti vzhľadom na globalizáciu, nedostatok zdrojov a starnúcu populáciu.

Reakciou Európskej únie je plán budúceho hospodárskeho rastu: stratégia Európa 2020. Táto stratégia sa zameriava na tvorbu pracovných miest a znižovanie miery chudoby prostredníctvom inteligentných investícií do energetickej účinnosti, výskumu a inovácií a do moderných a udržateľných spôsobov výroby.

„Jednou z inovácií reformovanej politiky súdržnosti je jej zosúladenie s prioritami stratégie Európa 2020 a jej sústreďenie sa na obmedzené množstvo dohodnutých strategických cieľov, aby sa tak zabezpečil rozhodujúci objem investícií vo vybranej oblasti,“ vysvetlil komisár.

„S cieľovými regionálnymi investíciami na podporu MSP, inovácií a nízkouhlíkového hospodárstva sme kľúčovou súčasťou plánu realizácie stratégie Európa 2020. Jedným z najlepších odkazov, ktoré môžem vysloviť na konci môjho mandátu, je napríklad to, že už teraz vieme, že na energetickú účinnosť a obnoviteľné zdroje sa minie viac než 38 miliárd EUR. Členské štáty to pochopili a zašli ešte ďalej, než sme požadovali. Pomôžeme tak EÚ splniť jej ciele v oblasti zmeny klímy a zároveň posilniť jej energetickú bezpečnosť.“

Inteligentná špecializácia

Reformovaná politika súdržnosti na obdobie 2014-2020 sa opiera o presvedčenie, že každý región môže dosiahnuť najväčší vplyv, ak najprv identifikuje svoje hlavné prednosti – nazývame to inteligentná špecializácia. To je základný princíp stratégie využívajúcej „inteligentnú špecializáciu“.

Inteligentná špecializácia je inovatívny prístup k transformácii hospodárstva regiónov, ktorý im umožní nasmerovať investície do oblastí, na ktoré sa špecializujú alebo v ktorých majú konkurenčnú výhodu, a tým maximalizovať ich potenciál rastu.

„Na podporu inteligentnej špecializácie zavádzame nástroje, spolupracujeme s inštitúciami a pripravujeme odborníkov, ktorí pomôžu regiónom pri hľadaní vlastného miesta na globálnom trhu s priemyslom a technológiami.“

„Táto stratégia je v súčasnosti aj kľúčovou súčasťou úsilia Európy pomôcť jej regiónom a dostať ich z recesie,“ povedal komisár.

Verejné investície

Finančné prostriedky v rámci politiky súdržnosti a jej spolu-financovanie poskytované členskými štátmi teraz predstavujú značnú časť verejných investícií v Európe. V členských štátoch ako Slovensko, Maďarsko, Bulharsko, Litva, Estónsko, Malta, Lotyšsko a Poľsko predstavovali viac než polovicu celkových verejných investícií v rokoch 2010 až 2012.

Hoci hospodárska kríza spôsobila zhoršenie situácie vo všetkých hospodárstvach, politika súdržnosti EÚ zohrala významnú úlohu v zmierňovaní jej najhorších dôsledkov a pomohla mnohým krajinám a ich regiónom dostať sa z krízy, zdôraznil komisár.

Napríklad v prípade Grécka politika súdržnosti takisto podporila snahu krajiny pri uskutočňovaní štrukturálnych reforiem a v tomto smere bude pokračovať aj v rokoch 2014-2020, keď Grécko v rámci politiky súdržnosti dostane 15,5 miliardy EUR.

„Som presvedčený, že je nevyhnutné, aby sa peniaze použili správne a aby sa nasmerovali predovšetkým do reálneho hospodárstva,“ zdôraznil komisár Hahn.

„Kľúčom k obnove Grécka sú regióny. Preto som si predsa vzal, že navštívim všetkých 13, a vďaka tomu som sa utvrdil v presvedčení, že grécke regióny majú veľký potenciál. Grécka dohoda o partnerstve na obdobie 2014-2020 predpokladá vytvorenie programu pre každý jeden z 13 regiónov.“

Makroregionálne stratégie

Rozvoj makroregionálnych stratégií predstavuje rozšírenie zamerania regionálnej politiky tak, aby zahŕňala členské aj nečlenské štáty a pomohla tak pri riešení spoločných regionálnych problémov.

„Novinkou makroregionálnej metódy je spôsob, akým zapája krajiny do spolupráce na riešení spoločných problémov, a to stanovením cieľov, vyrovnaným financovaním a spoločnou prácou na dosiahnutí cieľov. Makroregionálne stratégie umožňujú lepšie sa zamerať na to, ako sa pridelujú finančné prostriedky, a zabezpečiť „spoločné myslenie“ v rámci rôznych sektorov.“

„Stratégie, ktoré sa v súčasnosti aplikujú pre región Baltského mora, podunajskú oblasť a región Jadranského a Iónskeho mora, a ďalšie, ktoré sú v štádiu plánovania, sú dôkazom toho, že makroregionálne stratégie môžu poskytovať rámec na identifikáciu zosúladených riešení, ktoré budú mať pre naše regióny význam.“

Komisár však zdôraznil, že je úlohou členských štátov, aby identifikovali potreby a priority daného územia. Ich úlohou je poskytovať logistické zdroje, dávať odporúčania a kontrolovať plnenie rozhodnutí.

Komisia bude vždy pripravená poskytovať podporu pre skupiny krajín alebo regiónov, nebude však riadiť jednotlivé projekty. Stratégiu musia usmerňovať miestni politickí lídri.

Program PEACE pre Severné Írsko

Otvorenie mosta Peace Bridge cez rieku Foyle v Derry/Londonderry v roku 2011 bolo symbolickým prejavom pokroku, ktorý sa dosiahol v oblasti mieru a zmierenia v Severnom Írsku.

Pri tej príležitosti dostal komisár Hahn model tohto mosta, ktorý teraz hrdo stojí na jeho pracovnom stole v Bruseli.

EÚ významne prispela k posilneniu procesu zmierenia a mierovej a stabilnej spoločnosti v Severnom Írsku. Do viac než 20 000 projektov za posledných 18 rokov sa popri finančných prostriedkoch z národného rozpočtu investovalo takmer 1,3 miliardy EUR z európskych zdrojov.

Komisár Hahn, na ktorého zapôsobil pokrok dosiahnutý v mierovom procese, inicioval v roku 2013 konferenciu, ktorá poskytla medzinárodnú platformu na šírenie skúseností z programu EÚ PEACE a rozprúdenie debaty o tom, či by sa tieto skúsenosti mohli využiť v iných podobných situáciách v rámci Európy a mimo nej. Toto podujatie osobitne pomohlo predstaviť odborníkov Severného Írska v oblasti mierotvorného procesu medzinárodnému publiku. Svedectvá rečníkov na podujatí poukázali na hodnotu podpory poskytnutej z EÚ.

„Bolo mi potešením počúvať slová dvoch bývalých protivníkov, ktorí vystúpili ako priatelia na konferencii s názvom ‚Bringing Divided Communities Together‘ (Zmierenie rozdelených komunít),“ povedal komisár Hahn.

„Teraz zastávajú funkcie prvého ministra a námestníka prvého ministra Severného Írska. Plne uznávajú význam podpory, ktorú dostali od Európy, a jej konštruktívny prístup k obnove ich komunity a podpore dlhodobého mieru.“

Komisár pripomenul, že na konferencii sa zúčastnili mnohí zástupcovia iných problematických oblastí Európy, ktorí si pozorne vypočuli vystúpenia o skúsenostiach, úspešných projektoch a o tom, ako sa postupne zaceľujú rany a spájajú komunity.

▶ VĽAVO: Komisar Hahn kráča po novom moste Vidin-Calafat ponad riekou Dunaj. Makroregionálna stratégia pre podunajskú oblasť (EUSDR) kombinuje regionálnu, výskumnú, dopravnú a environmentálnu politiku, ako aj bezpečnosť, cestovný ruch a rast, aby sa región Dunaja stal lepším miestom pre život a prácu.

▶ VPRAVO: Johannes Hahn navštívil záplavami zničené mesto Obrenovac v Srbsku.

Zmierňovanie následkov katastrof

Pomoc európskym regiónom znamená aj poskytovanie pomoci v čase krízy EÚ už desaťročie predstavuje najväčší zdroj podpory pri prírodných katastrofách na európskom kontinente, či už ide o záplavy, zemetrasenia alebo lesné požiare.

Dosiahlo sa to prostredníctvom Fondu solidarity EÚ, ktorý pomáha pri náprave spôsobených škôd po skončení samotnej katastrofy. Z fondu solidarity EÚ sa vyčerpalo vyše 3,6 miliardy EUR na pomoc miliónom ľudí v 23 členských štátoch a okrem toho asi 6,5 miliardy EUR bolo vyčlenených na predchádzanie katastrofám.

Fond sa napríklad aktívne zapojil do pomoci po zemetrasení v talianskom regióne Abruzzo, ktoré zničilo jeho infraštruktúru, verejné budovy, domovy a podniky.

Fond sa tiež nedávno zapojil do poskytovania pomoci zaplaveným oblastiam na Balkáne. Peniaze z Fondu solidarity EÚ sa používajú na pokrytie časti nákladov na rekonštrukciu častí Srbska po katastrofe.

„Hoci je Srbsko iba kandidátskou krajinou na členstvo v EÚ, už teraz sa k nemu správame, akoby bolo riadnym členským štátom,“ povedal komisar Hahn. Pod vedením komisára Hahna fond takisto prešiel reformami. Tieto reformy odsúhlasené členskými štátmi a Európskym parlamentom vstúpili do platnosti v júni tohto roku. Vďaka nim teraz fond dokáže oveľa jednoduchšie, rýchlejšie a citlivejšie reagovať na potreby členských štátov alebo regiónov zasiahnutých katastrofou.

Výzvy v budúcnosti

„Viac ako dve tretiny občanov EÚ teraz žije v mestách, je preto dôležité, aby sme v rámci tvorby politiky súdržnosti v nasledujúcich rokoch venovali väčšiu pozornosť postaveniu mestských centier,“ povedal komisar. „V snahe riešiť tento problém začíname pripravovať program rozvoja miest.“

Ďalšou oblasťou nového myslenia je oblasť zdravotnej starostlivosti, financovania zdravotníctva a starobných dôchodkov, ktoré, ako zdôrazňuje komisar, budú v budúcnosti veľkou výzvou.

„So starnúcou populáciou sa zvýši tlak na verejný rozpočet. Je to však oblasť, kde by mohli pomôcť strategické investície v rámci politiky súdržnosti EÚ,“ naznačil komisar.

„Nové technológie a rozšírenie využívania telemedicíny, ako aj liečby mimo nemocníc môžu značne znížiť zaťaženie medicínskej infraštruktúry.“

„Takéto prístupy podporené financovaním v rámci politiky súdržnosti by mohli pomôcť znížiť narastajúce finančné zaťaženie v oblasti zdravotnej starostlivosti,“ povedal komisar.

Regionálne financovanie v minulých rokoch bolo pre európske hospodárstvo veľmi prospešné. Vytvorili sa vďaka nemu milióny nových pracovných miest, sprístupnili sa celé regióny v dôsledku výstavby diaľnic, železničných tratí a prístavov a investovalo sa do nových, malých podnikov. Nová reforma z neho urobila oveľa viac než len zdroj dotácií – je to investičný nástroj, ktorý môže pomôcť splniť ciele stratégie Európa 2020. Regionálna politika sa však určite bude ďalej vyvíjať podľa potrieb v budúcnosti.

► POLITIKA SÚDRŽNOSTI POHÁŇA EURÓPU SMEROM K INOVÁCIÁM A EKOLOGICKÉMU RASTU

Najnovšia analýza výkonnosti politiky súdržnosti, ktorú Komisia zverejnila vo svojej 6. správe o súdržnosti, ukázala, že táto politika jednoznačne zmiernila dôsledky hospodárskej krízy, pričom pokračovala vo verejných investíciách a poskytovaní stimulov pre začínajúce podniky. Politika súdržnosti sa zmenila na primárny celoeurópsky nástroj na posilnenie investícií do energetickej účinnosti, tvorbu pracovných miest a podporu malých a stredných podnikov.

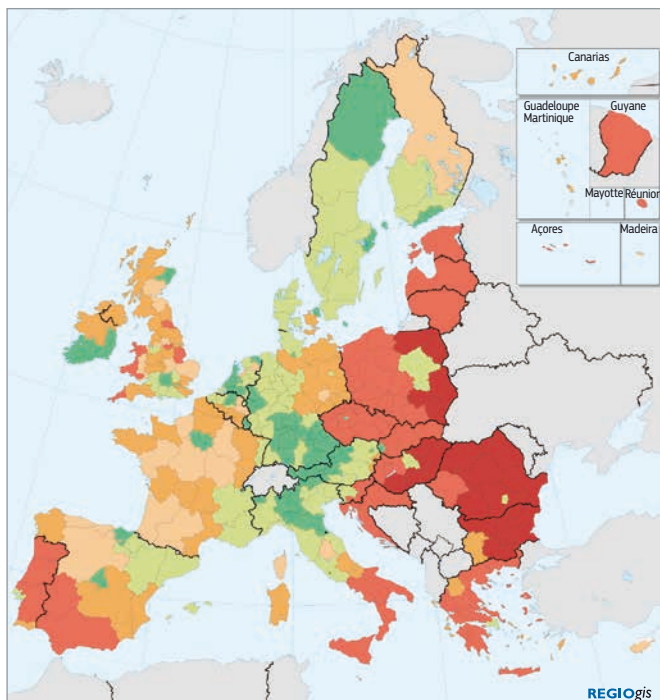
Finančná podpora prostredníctvom politiky súdržnosti sa doteraz zameriavala na menej rozvinuté regióny, teraz sa však odkláňa od investícií do základnej infraštruktúry a namiesto toho smeruje viac do podpory podnikov a inovácií, zamestnanosti a sociálnej súdržnosti. Geografické pokrytie sa zjednodušilo, takže všetky regióny majú nárok na určitú mieru podpory.

Okrem znižovania hospodárskych nerovností medzi regiónmi EÚ sa táto politika viac prepojila s celkovou stratégiou EÚ. V novom programovom období 2014-2020 je politika súdržnosti neoddeliteľnou súčasťou stratégie Európa 2020 s veľkým dôrazom na inovácie, zamestnanosť, trvalú udržateľnosť a zníženie miery chudoby a sociálneho vylúčenia.

Zmenená hospodárska situácia

Správa vychádza na začiatku nového 7-ročného programového obdobia pre politiku súdržnosti, pričom situácia v EÚ je dramaticky odlišná od obdobia, keď sa začínalo predchádzajúce programové obdobie v roku 2007.

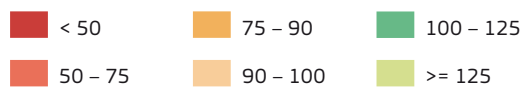
V tom čase EÚ zažívala obdobie dlhodobého hospodárskeho rastu. Úroveň plátov, ako aj miera zamestnanosti a verejných investícií stúpala, zatiaľ čo chudoba a sociálne vylúčenie klesali a regionálne rozdiely sa znižovali. Od roku 2008 hospodárska kríza vymazala veľa dobrých výsledkov a v dôsledku nej sa zvýšilo verejné zadlženie a stúpala nezamestnanosť, pričom mnohým ľuďom sa znížil reálny príjem. Zároveň sa rozšírila chudoba a sociálne vylúčenie.

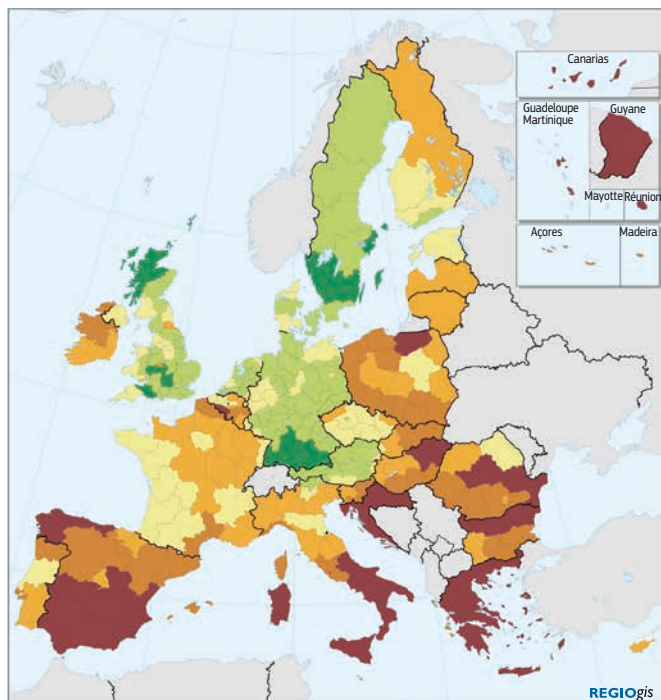
► HDP NA OBYVATEĽA (PKS), 2011

HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT (HDP) NA OBYVATEĽA V PARITE KÚPNEJ SÍLY (PKS) JE CELKOVÁ HODNOTA TOVAROV A SLUŽIEB VYPRODUKOVANÝCH NA OBYVATEĽA.

Index EÚ-28 = 100

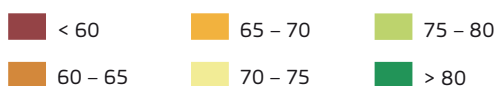

Zdroj: Eurostat

► MIERA ZAMESTNANOSTI (VEK 20-64 ROKOV), 2013

% ZASTÚPENIE OBYVATEĽSTVA VO VEKU 20-64 ROKOV

Poznámka: EÚ-28 = 68,3

Cieľom stratégie Európa 2020 je 75%.

Zdroj: Eurostat

Výsledky za obdobie 2007-2013

Politika súdržnosti však napriek všetkému v rokoch 2007-2013 značne prispela k rastu a tvorbe pracovných miest. Podľa najnovších údajov politika súdržnosti vytvorila takmer 600 000 pracovných miest a podporila takmer 80 000 začínajúcich podnikov. Investovala do 25 800 km ciest a 2 700 km železničných tratí. Pomohla nájsť zamestnanie pre 5,7 milióna ľudí a získať kvalifikáciu 8,6 milióna ľuďom.

Odhaduje sa, že investície v rámci politiky súdržnosti zvýšili HDP priemerne o 2,1% ročne v Lotyšsku, o 1,8% ročne v Litve a o 1,7% ročne v Poľsku. Takisto sa odhaduje, že sa vďaka tomu zvýšila miera zamestnanosti o 1% ročne v Poľsku, o 0,6% v Maďarsku a o 0,4% na Slovensku a v Litve.

To malo dlhodobější vplyv na potenciál rozvoja týchto hospodárstiev. V Litve aj v Poľsku sa odhaduje, že nárast HDP v roku 2020 bude o 4% vyšší, než by bol bez spomenutých investícií, a v Lotyšsku by mal byť vyšší o 5%.

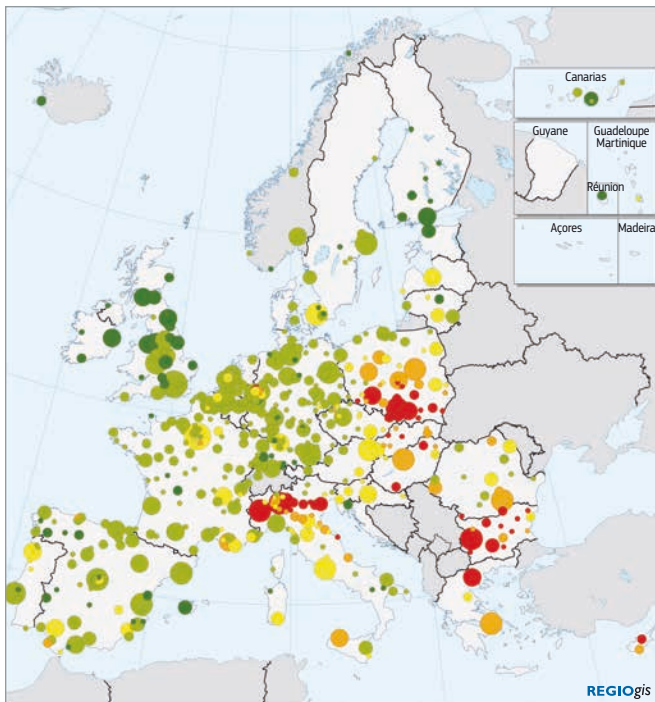
Udržanie verejných investícií

Politika súdržnosti zabránila dramatickému zníženiu verejných investícií v Európe. Hrala dôležitú úlohu pri udržaní verejných výdavkov v kľúčových oblastiach, ako sú výskum a vývoj, podpora malých a stredných podnikov, udržateľná energia, rozvoj ľudských zdrojov a sociálne začleňovanie.

Vo väčšine členských štátov dosiahli vnútroštátne rozpočty počas krízy veľký deficit a miera verejného zadlženia dramaticky narástla, v niektorých prípadoch výrazne nad 100% HDP. Zhoršenie stavu verejných financií viedlo k rozsiahlym škrtom v rozpočte (finančná konsolidácia) a mnohé vlády výrazne znížili objem verejných investícií.

Priemerne sa verejné investície v EÚ v období rokov 2008 až 2013 reálne znížili o 20%, zatiaľ čo v Grécku, Španielsku a Írsku došlo k zníženiu o viac ako 60%. V krajinách EÚ-12⁽¹⁾, kde je financovanie v rámci politiky súdržnosti veľmi dôležité, sa znížili o 32%. A vzhľadom na to, že miestne a regionálne vlády v EÚ zodpovedajú za takmer dve tretiny všetkých verejných investícií, vplyv na ne bol značný.

(1) Krajiny, ktoré vstúpili do EÚ v rokoch 2004 a 2007.

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

► KONCENTRÁCIA ZNEČISTENIA OVZDUŠIA (PEVNÉ ČASTICE – PM₁₀), 2011

PRIEMERNÁ DENNÁ KONCENTRÁCIA (µg/m³)

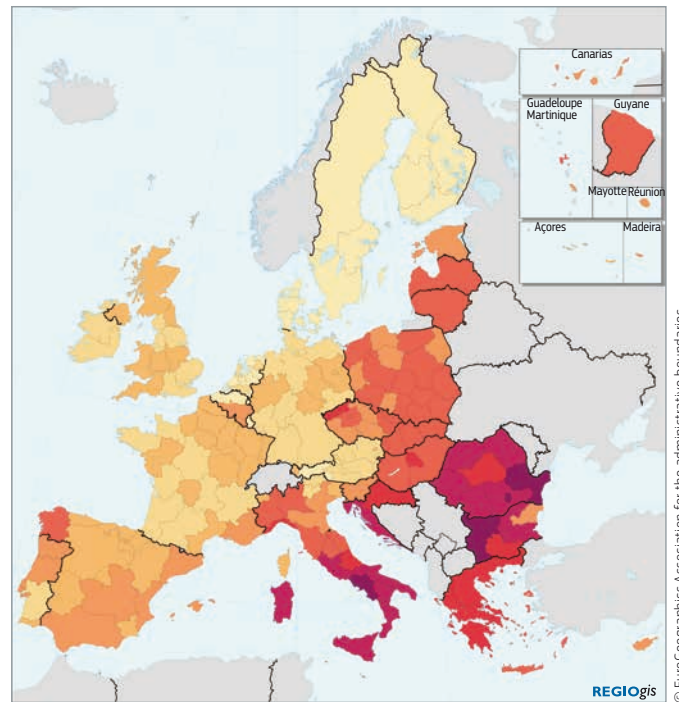
- < 21
- 21 – 31
- 31 – 44
- 44 – 67
- > 67

POČET OBYVATEĽOV MIEST

- < 100 000
- 100 001 – 250 000
- 250 001 – 500 000
- 500 001 – 1 000 000
- 1 000 001 – 5 000 000
- > 5 000 000

Poznámka: Priemer zaznamenaný meracími stanicami v rámci miest.

Zdroj: EEA, Európska komisia

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

► EURÓPSKY INDEX KVALITY VEREJNEJ SPRÁVY, 2013

ŠTANDARDNÁ ODCHÝLKA, ROZSAH OD NÍZKEJ KVALITY (ZÁPORNÁ HODNOTA) K VYSOKEJ KVALITE (KLADNÁ HODNOTA)

● < -1,75	● -0,75 – -0,25	● 0,75 – 1,25
● -1,75 – -1,25	● -0,25 – 0,25	● < 1,25
● -1,25 – -0,75	● 0,25 – 0,75	

Zdroj: ANTICORRP, založené na údajoch Svetovej banky a prieskume regionálnej kvality verejnej správy, Charron, N. a kol. (2014)

Tieto škrtky viedli k zvýšenému spoliehaniu sa na to, že financie na investície do podpory rastu sa získajú v rámci politiky súdržnosti. V rokoch 2010 až 2012 bolo financovanie v rámci politiky súdržnosti na úrovni 21 % súhrnných verejných investícií v EÚ. V krajinách, ktoré dostávajú finančné prostriedky v rámci politiky súdržnosti, predstavovalo súhrnne 57 % a na Slovensku, v Maďarsku, Bulharsku a v Litve viac ako 75 %. Bez týchto finančných prostriedkov by sa objem verejných investícií v menej rozvinutých členských štátoch znížil ešte viac.

Podpora zamestnanosti a podnikov

Je preukázané, že finančné prostriedky v rámci politiky súdržnosti priniesli hmatateľné výsledky v mnohých dôležitých oblastiach. Do konca roku 2012 bola poskytnutá podpora na viac než 60 000 projektov v oblasti výskumu a vývoja a viac než 21 500 spoločných projektov podnikov a výskumných centier.

V období rokov 2007 až 2012 politika súdržnosti pomohla vyše 68 miliónom jednotlivcov participovať na programoch pracovného trhu, z toho bolo 35 miliónov žien, 21 miliónov

mladých ľudí, 22 miliónov nezamestnaných a takmer 27 miliónov ľudí s nízkou úrovňou vzdelania (s ukončeným základným alebo povinným vzdelaním). Táto politika pomohla nájsť zamestnanie pre 5,7 milióna ľudí a získať kvalifikáciu takmer 8,6 milióna ľuďom.

Okrem toho sa z fondov zabezpečilo pripojenie k širokopásmovému internetu pre ďalších 5 miliónov ľudí, zlepšenie dodávky pitnej vody pre 3,3 milióna ľudí a kanalizácia a pripojenie na čistiareň odpadových vôd pre 5,5 milióna ľudí. A hlavné výsledky môžeme ešte očakávať v rámci programov z obdobia rokov 2007-2013 počas zostávajúcich mesiacov až do konca roku 2015.

Narastajúce nerovnosti

Napriek týmto pozitívnym vplyvom a trendom ostávajú medzi regiónmi stále značné nerovnosti rôznych druhov. Za posledných päť rokov sa regionálne nerovnosti v miere zamestnanosti a nezamestnanosti zväčšili a rozdiely v HDP na obyvateľa sa prestali zmenšovať. Tento vývoj znamená, že ciele stratégie Európa 2020 v oblasti zamestnanosti a chudoby sú teraz oveľa vzdialenejšie, než sa predpokladalo,

► Šieste fórum o súdržnosti sa konalo v septembri v Bruseli pod názvom „Investície týkajúce sa pracovných miest a rastu: podpora rozvoja a dobrá verejná správa v regiónoch a mestách EÚ“.

a v nasledujúcich rokoch bude vzhľadom na rozsiahle rozpočtové obmedzenia potrebné vynaložiť veľké úsilie na ich dosiahnutie.

Vplyv hospodárskej krízy

Prvé vplyvy hospodárskej krízy bolo cítiť v stavebníctve a výrobných odvetviach, kde značne klesla zamestnanosť v dôsledku prasknutia realitnej bubliny v niektorých členských štátoch a vo výrobe v dôsledku poklesu globálneho dopytu.

Nedávno sa svetové trhy rozšírili a zvýšil sa export, čo spôsobilo rast vo výrobných odvetviach. To je významné najmä pre mnohé členské štáty strednej a východnej Európy, v ktorých má výroba väčší podiel na zamestnanosti a pridanej hodnote.

Územný vplyv krízy bol rôznorodý. Vo väčšej časti EÚ sa ukázalo, že metropolitné regióny boli náchylnejšie na nárast a pokles, zatiaľ čo vidiecke regióny sa celkovo ukázali byť odolnejšie.

V krajinách EÚ-15⁽²⁾ metropolitné regióny druhej úrovne dosiahli priemernú výkonnosť, zatiaľ čo v krajinách EÚ-13⁽³⁾ bola ich výkonnosť vyššia ako v ostatných regiónoch. Vo vidieckych regiónoch EÚ-15 bol v rokoch 2008 až 2011 menší pokles HDP než v ostatných regiónoch v dôsledku vyššieho rastu produktivity. Takisto v EÚ-13 vyšší rast produktivity znamenal zmenšenie rozdielu v raste v porovnaní s inými regiónm.

„Správa jasne hovorí, že politika súdržnosti sa stala moderným a flexibilným nástrojom na riešenie rôznych problémov, ktorým Európania čelia. Je to teraz investičná páka Európy: reagujúca v kríze, ale strategická v súvislosti s vytváraním rastu a tak veľmi potrebných pracovných miest. Dni veľkých dotácií na cesty a mosty sa teraz stávajú minulosťou, keďže rozdiely v infraštruktúre medzi mnohými členskými štátmi sa zmenšujú. Investície zamerané na inovácie a ekologický rast vytvoria kvalitné dlhodobé pracovné miesta a posilnia konkurencieschopnosť našich regiónov.“

JOHANNES HAHN – EURÓPSKY KOMISÁR
PRE REGIONÁLNU POLITIKU

Udržanie investícií do výskumu a vývoja

Počas hospodárskej krízy investície do výskumu a vývoja vo vzťahu k HDP neklesli a dokonca za posledný rok či dva začali mierne narastať, aj keď nie dostatočne na to, aby dosiahli 3-percentný cieľ stanovený na rok 2020. Inovácie sa však naďalej z hľadiska územia koncentrujú a neukazujú žiadne známky rozšírenia do zaostávajúcich regiónov.

Investície do dopravy a digitálnej infraštruktúry znížili nedostatky v týchto sieťach v mnohých vidieckych oblastiach a menej rozvinutých regiónoch. Prístup na internet s využitím technológie ďalšej generácie však predstavuje novú výzvu vo vidieckych oblastiach, kde sa táto technológia takmer nevyužíva.

Hospodárska kríza viedla v celej EÚ k veľkému zníženiu objemu obchodu a priamych zahraničných investícií, ktoré sú významným zdrojom rastu menej rozvinutých členských štátov. Našťastie sa export krajín EÚ-13 do ostatných krajín EÚ vo veľkej miere obnovil a teraz predstavuje väčší podiel na ich HDP, než mal pred krízou, zatiaľ čo priame zahraničné investície tiež vzrástli.

(2) Členské štáty pred rokom 2004.

(3) Krajiny EÚ-12 plus Chorvátsko.

Vďaka kríze klesol nárast zamestnanosti, ktorý sa dosiahol od roku 2000 do začiatku recesie, o polovicu, a to najmä v členských štátoch na juhu. V dôsledku toho je miera zamestnanosti v prechodných a v menej rozvinutých regiónoch približne o 10% nižšia, než stanovené ciele, zatiaľ čo v rozvinutejších regiónoch je to iba o 3% menej. Nárast miery nezamestnanosti bol v týchto regiónoch tiež väčší, pričom v rokoch 2008 až 2013 predstavovala priemerne 5% v porovnaní s 3% v rozvinutejších regiónoch.

Chudoba a sociálne vylúčenie

Vyššie riziko chudoby a sociálneho vylúčenia je ďalším dôsledkom hospodárskej krízy. V rokoch 2009 až 2012 vzrástol počet ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením o 9 miliónov, pričom k najväčšiemu nárastu došlo v Grécku, Španielsku, Taliansku a Írsku. V menej rozvinutých členských štátoch je riziko chudoby oveľa nižšie v mestách než vo zvyšku krajiny, zatiaľ čo v mestách rozvinutejších členských štátov je to naopak.

Kríza mala rôzne účinky na životné prostredie. Zníženie hospodárskej aktivity a príjmu spôsobilo, že znižovanie emisií skleníkových plynov bolo jednoduchšie, hoci energetická účinnosť sa príliš nezvýšila, takže toto zníženie sa môže po zvýšení dopytu znovu dostať na pôvodné hodnoty. V dôsledku toho budú potrebné väčšie investície, aby sa dosiahli ciele do roku 2020.

Vplyv miest

Mestá sa síce považujú za motory inovácií a rastu, počas krízy však utrpeli viac než ostatné regióny, pokiaľ ide o zníženie miery zamestnanosti. Obyvatelia miest sú tiež v mnohých členských štátoch viac ohrození chudobou a sociálnym vylúčením.

Mestský rozmer udržateľného rastu má mnoho kontrastov. Na jednej strane je v mnohých mestách zlá kvalita vzduchu, ktorú ešte zhoršujú dopravné zápchy, a mestá tak viac podliehajú vlnám horúčav v dôsledku efektu „tepelného ostrova“, ako aj záplavám, keďže v mnohých prípadoch sa nachádzajú v blízkosti riek alebo mora.

Na druhej strane mestá ponúkajú veľké výhody v súvislosti s ekologickou účinnosťou, keďže blízkosť jednotlivých lokalít znižuje potrebu cestovania na dlhé vzdialenosti. Verejná doprava je tiež dostupnejšia v mestách, pričom ponúka energeticky účinnejší spôsob cestovania, a ľudia žijúci v mestách spotrebujú priemerne menej energie na vykurovanie svojich domovov.

Verejná správa

Zatiaľ čo krajiny na severe Európy dosahujú v prieskumoch o verejnej správe a možnostiach podnikania dobré výsledky, stále je príliš veľa členských štátov, kde sa úroveň verejných

orgánov považuje za nízku a veľký počet ľudí udáva, že platia úplatky. Nový prieskum odhalil, že možnosti podnikania a kvalita inštitúcií sú v mnohých prípadoch rôzne aj v rámci jednotlivých krajín, z čoho vyplýva, že sú možno potrebné cielenejšie zásahy, aby sa situácia v zaostávajúcich regiónoch dostala na úroveň štandardu. Prieskum tiež naznačil, že problémy v riadení verejnej správy môžu pôsobiť ako brzda sociálneho a hospodárskeho rozvoja a môžu znižovať vplyv investícií v rámci politiky súdržnosti.

Zameranie sa na stratégiu Európa 2020

Predchádzajúca správa o súdržnosti zverejnená v roku 2010 zdôraznila, že investície by mali byť väčšie v súlade so stratégiou Európa 2020 a mali by sa zaviesť prísnejšie predbežné podmienky a vyžadovať preukázateľnejšie výsledky. Dnešná reformovaná politika súdržnosti na roky 2014-2020 s jej vysoko strategickým prístupom zapracovala tieto odporúčania. Nové pravidlá a predbežné podmienky financovania zabezpečia, že bude zavedený správny regulačný a makroekonomický rámec, aby mala politika súdržnosti ešte väčší dosah.

V 6. správe o súdržnosti sa uvádza, že hoci nedávna hospodárska kríza spôsobila zväčšenie rozdielov v regionálnom raste, čísla a predpoklady jednotlivých štátov naznačujú zvrátenie tohto trendu, a to čiastočne vďaka cielenejším investíciám v rámci politiky súdržnosti.

▶ VIAC INFORMÁCIÍ

http://ec.europa.eu/regional_policy/cohesion_report

▶ OTVORENÉ ÚDAJE A POLITIKA SÚDRŽNOSTI

ZVÝŠENIE TRANSPARENTNOSTI A VÝKONNOSTI

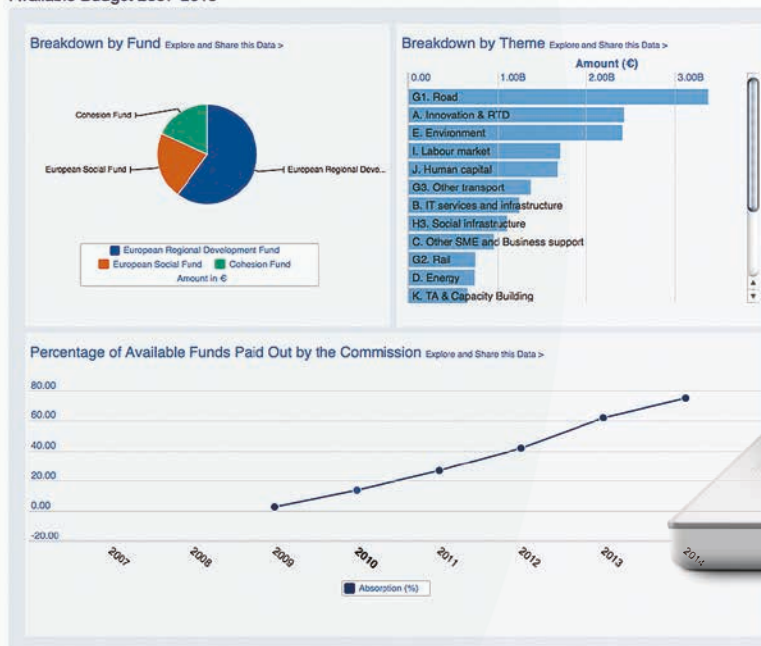
Čo sú to otvorené údaje? Verejné orgány na celom svete produkujú a zhromažďujú obrovské množstvo údajov. Ide napríklad o vládne štatistiky, informácie o rozpočte, parlamentné záznamy, geografické údaje, právne predpisy a údaje o rôznych politikách. V posledných rokoch mnohé verejné orgány začali podnikat kroky na sprístupnenie údajov, ktorými disponujú, s cieľom podporiť transparentnosť a zodpovednosť, ako aj vytvoriť nové druhy hospodárskej aktivity.

Politika súdržnosti EÚ a otvorené údaje

Informačné a komunikačné ustanovenia na obdobie financovania 2014–2020 zahŕňajú požiadavku, aby riadiace orgány zverejňovali podrobnosti o príjemcoch finančných prostriedkov otvorenou a prístupnou formou⁽¹⁾.

Okrem toho posilnenie dôrazu na výsledky v reformovanej politike súdržnosti EÚ a výkonnostný rámec nových operačných programov sa výrazne spoliehajú na zber a zverejňovanie údajov týkajúcich sa pokroku v dosahovaní stanovených cieľov.

Available Budget 2007-2013

Platforma otvorených údajov v rámci novej politiky súdržnosti EÚ

V júli 2014 Európska komisia spustila platformu otvorených údajov, ktorá ponúka nový pohľad na výkonnosť politiky súdržnosti.

Táto platforma poskytuje informácie o výsledkoch dosiahnutých v jednotlivých členských štátoch na základe správ predložených Komisii vnútroštátnymi orgánmi. Je možné tu vidieť, ako sa rozdeľujú finančné prostriedky podľa jednotlivých krajín, kategórií regiónov, rôznych fondov a podľa tematických cieľov. Platforma obsahuje sériu interaktívnych máp s údajmi o sociálno-ekonomickom kontexte a osobitných výzvach, ktorým čelia európske regióny, na základe údajov zo 6. správy Komisie o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti (pozri článok na strane 8).

Platforma otvorených údajov v rámci politiky súdržnosti EÚ má za cieľ poskytovať interaktívne údaje a podporovať angažovanosť. Používatelia si môžu prezerať údaje v rámci rôznych máp a tabuliek, vytvárať svoje vlastné vizualizácie, sťahovať dátové súbory v rozličných formátoch, komentovať a diskutovať o údajoch prezentovaných na platforme a poskytovať spätnú väzbu. Môžu tiež zverejňovať dátové súbory prostredníctvom sociálnych médií, ako aj vkladať

(1) Článok 115 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, nariadenie o spoločných ustanoveniach.

„Naša reforma... nám umožní dať dokopy výsledky na európskej úrovni a poskytnú nám potrebné informácie, aby sme jednoducho a presvedčivo mohli vysvetliť, v čom je prínos tejto politiky.“

JOHANNES HAHN – EURÓPSKY KOMISÁR
PRE REGIONÁLNU POLITIKU

grafy a tabuľky na svoje blogy alebo webové stránky. Platforma ponúka používateľom možnosť prihlásiť sa na odber aktualizácií, keď sú k dispozícii nové údaje.

Čo bude nasledovať?

Platforma otvorených údajov v rámci politiky súdržnosti má podporiť diskusiu o výkonnosti operačných programov.

Táto platforma bola prezentovaná na 6. fóre o súdržnosti, ktoré sa konalo 8. – 9. septembra v Bruseli. Bola to významná príležitosť pre politických činiteľov a zainteresované strany, aby diskutovali o tom, ako môže financovanie v rámci politiky súdržnosti zlepšiť hospodárske vyhliadky a kvalitu života obyvateľov Európy. Na podujatí OPEN DAYS, Európsky týždeň regiónov a miest v roku 2014 sa bude tiež veľká pozornosť venovať regionálnym štatistikám, vrátane osobitného semináru na tému politika súdržnosti a otvorené údaje. Tento seminár sa bude tiež venovať tomu, ako regióny a mestá využívajú otvorené údaje na zlepšenie poskytovania miestnych služieb a ako podporujú zapájanie sa občanov do tvorby politiky.

Nové údaje týkajúce sa výsledkov, ktoré uviedli členské štáty vo svojich výročných správach o vykonávaní programov z roku 2013, budú dostupné prostredníctvom platformy

otvorených údajov v rámci politiky súdržnosti na jeseň 2014. Komisia tiež využije túto platformu na sprístupnenie údajov týkajúcich sa procesu prípravy operačných programov na obdobie 2014-2020 (finančné príspevky, ciele a ukazovatele atď.), keď budú nové operačné programy schválené.

Sledujte tento portál a používajte, prosím, interaktívne funkcie platformy na zdieľanie, komentovanie a poskytovanie spätnej väzby!

▶ VIAC INFORMÁCIÍ
<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

► HOSPODÁRSKE ZAMERANIE GRÉCKEJ DOHODY O PARTNERSTVE

POLITIKA SÚDRŽNOSTI
PODPORÍ HOSPODÁRSKU
REŠTRUKTURALIZÁCIU
A POMÔŽE PRI TVORBE
SÚKROMNÝCH INVESTÍCIÍ

Komisia 23. mája 2014 schválila Grécku ako tretiemu štátu po Dánsku a Nemecku dohodu o partnerstve pre EŠIF. Časopis Panorama sa rozprával s Georgiom Yannoussisom, generálnym tajomníkom pre verejné investície a EŠIF od roku 2012, ktorý sídli na ministerstve pre rozvoj a konkurencieschopnosť v Aténach. Postupy na prípravu

a predkladanie návrhov dohody o partnerstve koordinoval pán Yannoussis pod dohľadom bývalého ministra pre rozvoj, pána Hatzidakisa.

► **Kedy začalo Grécko pripravovať svoju dohodu o partnerstve? Ako bol organizovaný proces prípravy a aké boli hlavné silné a slabé stránky systému?**

Ministerstvo pre rozvoj a konkurencieschopnosť a najmä generálny sekretariát pre verejné investície-NSRF (GSPI-NSRF), ako príslušný orgán pre koordináciu prípravy novej dohody o partnerstve začal a koordinoval konzultačný proces spolu s národnými a regionálnymi politickými činiteľmi, ako aj s partnermi a zainteresovanými stranami o ich územných a tematických oblastiach.

Ministerstvo zaslalo obežníky (apríl 2012, marec 2013) s cieľom koordinovať konzultačný proces a navrhnuť dohodu o partnerstve. Príslušné orgány a všetky zainteresované strany na národnej, odvetvovej a regionálnej úrovni pracovali a rozhodli o hlavných strategických návrhoch rozvoja našej krajiny počas nového programového obdobia. Zároveň sa organizovala národná konferencia pre rozvoj a v každom regióne aj 13 regionálnych konferencií a seminárov pre výskumné a inovatívne stratégie pre inteligentnú špecializáciu (RIS3). Ďalšie príslušné ministerstvá takisto organizovali svoje konferencie pre rozvoj.

Počas intenzívneho a plodného obdobia konzultácií sa zohľadnili kľúčové problematiky, ktorých cieľom bola identifikácia potrieb rozvoja na odvetvovej/regionálnej úrovni, analýza tematických priorít, územné problémy a uplatňovanie horizontálnych zásad. Súbežne s celým konzultačným procesom sa v prípade potreby stanovilo vypracovanie a použitie odborných správ.

► **Do akej miery je grécka dohoda o partnerstve výsledkom partnerstva medzi hlavnými zainteresovanými subjektmi (ministerstvami, regiónmi, mestami, podnikmi, akademickou obcou, MVO atď.)?**

Okrem ministerstiev, regiónov a miestnych samospráv sa do konzultácií zapojil aj dlhý zoznam subjektov, orgánov a organizácií. Okrem toho musíme zohľadniť aj to, že konzultácie uskutočňovali súčasne príslušné ministerstvá a regióny, ako aj oveľa širší počet subjektov vrátane orgánov pod dohľadom ministerstiev a regiónov, MVO, miestnych rozvojových organizácií, environmentálnych agentúr, sociálnych partnerov,

►Obnova nábřežia v meste Thessaloniki, druhom najväčšom meste Grécka.

►Nadácia pre výskum a technológie-Hellas (FORTH) so sídlom v Heraklione je jedným z najväčších výskumných centier v Grécku.

vzdelávacích inštitúcií, zástupcov podnikateľského sektora, združení, výskumných organizácií atď.

Konečným produktom konzultačného procesu na tejto úrovni (napr. použitím dotazníkov, vypracúvaním osobitných informačných a konzultačných webových stránok, organizovaním konzultačných stretnutí a tematických skupín, vytváraním pracovných skupín pre plánovanie nových operačných programov, organizovaním informačných dní atď.) boli návrhy predložené ministerstvu pre rozvoj a konkurencieschopnosť v mene ministerstiev a regiónov v súlade s pokynmi zaslanými v ministerstevských obežníkoch.

Domnievame sa, že konzultácie sú nepretržitým a prebiehajúcim procesom, v rámci ktorého sa očakávajú podstatné výsledky aj v oblasti vykonávania, monitorovania a hodnotenia nových operačných programov.

►Ako by ste hodnotili prácu útvarov Komisie počas rokovaní s vašou krajinou?

Komisia využila svoje útvary s cieľom čeliť problémom a komplexnosti prípravy dohody o partnerstve. Stanovisko vydané v novembri 2013 dalo impulz k zamysleniu sa nad začlenením priorít do konzistentných skupín cieľov a širšie smerovaných činností. Pomoc poskytovaná zamestnancami a odborníkmi Komisie s cieľom začleniť zásady a metodiku „inteligentnej špecializácie“ a „podnikateľského objavovania“ do národných a regionálnych úrovní bola veľmi hodnotná, pričom sa aj naďalej poskytuje. Pripomienky a postrehy zamestnancov Komisie k neoficiálnym verziám dohody o partnerstve boli takisto veľmi užitočné. A nakoniec, počas 24-hodinových rokovaní

posledný týždeň pred oficiálnym schválením dohody o partnerstve medzi národnými orgánmi a príslušnými zamestnancami GR pre regionálnu a mestskú politiku sa preukázala vzájomná ochota vypracovať spoločne prijateľný dokument, ktorý je v súlade so stratégiami oboch strán.

Na druhej strane nemôžeme ignorovať zlé fungovanie v dôsledku nahromadených zložitostí nariadení o EŠIF, nariadení o štátnej pomoci, „vzorov“ na používanie pri predkladaní návrhov dohody o partnerstve alebo operačných programov a iných pravidiel a smerníc vydaných Komisiou.

►Do akej miery je práca na vypracúvaní dohody o partnerstve a operačných programov spoločnou činnosťou?

Dohoda o partnerstve bola pripravená centrálnym osobitným oddelením pre strategické plánovanie a hodnotenie rozvojových programov pod dohľadom generálneho tajomníka a ministra s pomocou niektorých externých odborníkov a poradcov kabinetu ministra. Operačné programy pripravujú riadiace orgány: sedem národných operačných programov spravujú riadiace orgány príslušných ministerstiev v závislosti od oblasti intervencie každého operačného programu; 13 regionálnych operačných programov spravujú riadiace orgány zodpovedajúcich regiónov. Príprava operačných programov začala súčasne s dohodou o partnerstve, ale bola posilnená po objasnení hlavných usmernení a priorít. Dialóg medzi centrálnymi a regionálnymi orgánmi plánovania je nepretržitý, pričom Komisia sa zúčastňuje diskusií o osobitných problematikách, ako sú RIS3, sociálna politika alebo práce týkajúce sa životného prostredia.

► Iniciatíva „Nové poznatky“ podporila 27 výskumných a inovačných projektov v oblastiach IKT, poľnohospodárstva, rybolovu, chovu dobytka, potravinárskej biotechnológie, životného prostredia, energetiky, vodných zdrojov, dopravy, zdravotníctva a kultúrneho dedičstva.

► Aké sú vaše skúsenosti s koordináciou prípravy štyroch fondov? Ako ste vytvorili jednotný prístup?

Potreba kombinácie finančných zdrojov z viac ako jedného fondu je v prípade rozvojových projektov nesmierne dôležitá. Napríklad investície (EFRR) a odborná príprava (ESF) by sa mohli produktívne skombinovať na podporu inovačných a diverzifikačných plánov firiem. Podpora poľnohospodárskych a potravinárskych spoločností si vyžaduje kombináciu financovania z EFRR a EPFRV. V nariadení a vo „vzore“ je však uvedené, že táto kombinácia sa musí využívať len vo výnimočných a náležite odôvodnených prípadoch. Argumenty vymedzenia sú rovnako silné ako v minulosti. Okrem toho zamestnanci Komisie, ako aj vnútroštátni zamestnanci príslušných orgánov tvorby politiky uprednostňujú oddelené projekty pre každý zdroj financovania, a to z dôvodu administratívnej účinnosti. V praxi sa tieto orgány vyhýbajú využívaniu takýchto kombinácií z dôvodov riadenia.

Okrem týchto postupov Komisia odporúča kombináciu financovania z EFRR s financovaním z programov Horizont 2020 a COSME. Nie sme presvedčení o tom, že ak sa rozhodne o takomto projekte, bude jeho prevádzka fungovať bezproblémovo. Silnejšia integrácia postupov na úrovni EÚ musí byť celkovo dobre premyslená.

► Do akej miery môže politika súdržnosti prispieť k hospodárskemu rozvoju Grécka?

Grécke hospodárstvo, ktoré je vo finančnej kríze od roku 2008, bolo nútené radikálne znížiť verejné výdavky vrátane financovania investícií. Takmer všetky verejné financie investované v tomto a v nasledujúcom období sú európskeho pôvodu. Súkromné financovanie, ktoré bolo pred krízou v porovnaní s priemerom EÚ nízke, sa takisto znížilo na neprijateľnú úroveň. EŠIF sa preto stali podstatným faktorom tvorby bohatstva v Grécku.

Táto výzva má viacero aspektov: zatiaľ čo v minulosti prispievalo štrukturálne financovanie značnou mierou k zvýšeniu dopytu, v novom období je cieľ zameraný na ponuku vrátane rastu exportu. Na dosiahnutie takéhoto cieľa je potrebná reštrukturalizácia hospodárstva, pričom sa očakáva, že EŠIF v tomto úsilí pomôžu. Okrem toho medzinárodní odborníci odhadujú, že aby sa príjem Grécka na obyvateľa v roku 2020 vyrovnal príjmu z roku 2008, celkové investície v krajine musia byť až šesťkrát vyššie, ako je objem EŠIF (pozri tabuľku). To znamená, že EŠIF musia zohrávať úlohu katalyzátorov súkromných investícií. Takisto to znamená, že čerpanie štrukturálnych peňazí musí byť naviazané na značné zlepšenie podnikateľského prostredia.

POLITIKA SÚDRŽNOSTI PRE GRÉCKO V ČÍSLACH

Celkové finančné prostriedky vyčlenené pre Grécko v rámci politiky súdržnosti a z ostatných EŠIF na programové obdobie 2014-2020

▶ EUR (súčasná cena)

EFRR	▶ 8 165 716 613 €
ESF	▶ 3 690 994 020 €
Kohézny fond	▶ 3 247 019 502 €
Kohézny fond presmerovaný na nástroj Spájame Európu (CEF)	▶ 580 038 571 €
Európska územná spolupráca	▶ 231 634 557 €
Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí (YEI)	▶ 171 517 029 €
Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD)	▶ 280 972 531 €
EPFRV	▶ 4 223 960 793 €
ENRF	▶ 388 777 914 €
CELKOM	▶ 20 980 631 530 €

▶ Aké výsledky očakávate v Grécku na konci sedemročného obdobia?

Očakávané výsledky sú uvedené v schválenom dokumente dohody o partnerstve a ďalej sa špecifikujú v ukazovateľoch výstupu a výsledkov operačných programov. Je možné ich zosumarizovať niekoľkými slovami: **V prvom rade** je potrebné riešiť chudobu spôsobenú krízou (ESF najmä na preškolenie, sociálne podnikanie atď.) a vytvoriť základ zdravých produktívnych investícií v sektoroch s vysokým vplyvom na HDP a zamestnanosť (t. j. agropotravinársky priemysel, cestovný ruch, obnoviteľná energia).

Po druhé, podporovať súkromné iniciatívy v dôležitých odvetviach hospodárstva a zároveň pripravovať intervencie v inováčných a znalostných odvetviach s vysokým rastom.

Po tretie, zdôrazňovať podporu inovatívneho, exportne orientovaného podnikania (t. j. kozmetický priemysel, generické lieky, IKT, zmluvný výskum). Špecializácia v podpore inovácií musí byť kombináciou podpory podnikateľských iniciatív vychádzajúcich zdola, a to zo strany miestnych inovátorov aj medzinárodných investorov. S cieľom riešiť regulačný rámec štátnej pomoci skúma GSPI-NSRF v súčasnosti najvhodnejšie finančné nástroje pre rozličné situácie investorov.

▶ Do akej miery ste boli v kontakte s inými členskými štátmi, ktoré pripravujú svoje dohody o partnerstve?

Grécko predsedalo Európskej únii počas prvého polroka 2014 a malo príležitosť výmeny všeobecných informácií s ostatnými členskými štátmi. Časový tlak a osobitné faktory národného hospodárstva však neumožnili príliš konzultovať s inými krajinami, pokiaľ ide o osobitné problematiky. Komisia v snahe prispieť k vypracovaniu dohody o partnerstve poskytla informácie o osvedčených postupoch iných krajín, najmä v oblasti plnenia tabuliek „podmienenosť“.

▶ V čom ste sa poučili pri tejto úlohe a čo by ste urobili inak, keby ste boli vedeli to, čo viete dnes?

Plánovanie nového obdobia musí byť organizované ako nepretržitý proces vrátane skutočných hodnotení a posudzovaní rozličných typov a nemalo by sa sústrediť do jedného či dvoch posledných rokov na konci programového obdobia. Je potrebné preskúmať postupy hodnotenia, pričom hodnotitelia získavajú poznatky o moderných technikách, ako je referenčné porovnávanie, posúdenia alternatívneho vplyvu, hospodárske modely atď. Štátni zamestnanci pripravujúci podmienky pre tieto štúdie, ktorí sú zodpovední za využitie ich výsledkov a odporúčaní, sa potrebujú zaškoliť, pokiaľ ide o tieto metodiky a techniky.

Ďalšie útvary a výskumné subjekty (t. j. strediská pre monitorovanie) musia zároveň zbierať informácie a kvantitatívne údaje o vývoji globálnej hospodárskej súťaže v odvetviach národného alebo regionálneho záujmu, ktoré môžu MSP napomôcť pri prijímaní skutočných rozhodnutí. Dialóg medzi zainteresovanými stranami, odborníkmi a príslušnými štátnymi zamestnancami musí byť takisto plynulý a musí vychádzať z reálnych údajov z predchádzajúcich výsledkov a budúcich trendov alebo očakávaných prerušení. Rovnováha medzi pružnosťou a presnosťou pri vymedzovaní cieľov je nevyhnutná, no na jej dosiahnutie sa musí kláď dôraz nie na finančné monitorovanie, ale na monitorovanie projektu.

▶ VIAC INFORMÁCIÍ
www.ggea.gr/index_en.htm

▶ RASTIEME SPOLU – INTELIGENTNÉ INVESTÍCIE PRE ĽUDÍ

OPEN DAYS 2014 – 12. EURÓPSKY
TÝŽDEŇ REGIÓNOV A MIEST

V roku 2014 sa každoročné fórum OPEN DAYS, ktoré spoločne organizuje Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku a Výbor regiónov, bude konať od 6. do 9. októbra so sloganom „Rastieme spolu – Inteligentné investície pre ľudí“.

Na pozadí úsilia Európy o oživenie hospodárstva prostredníctvom investícií v rámci politiky súdržnosti a prípravy dohôd o partnerstve a operačných programov členských štátov bude podujatie OPEN DAYS 2014 predstavovať fórum pre živú debatu a diskusiu o širokej škále otázok.

Hlavné témy

Podujatie OPEN DAYS 2014 sa bude sústreďovať na tri základné témy.

Téma „**Spájanie regionálnych stratégií**“ zdôrazňuje mnohé aspekty, o ktoré sa opiera hospodárska obnova európskych regiónov, najmä: inteligentnú špecializáciu, digitálnu agendu, podporu MSP, nízkouhlíkové hospodárstvo, odborné vzdelávanie a sociálne začleňovanie, podporu inovácií, modernizáciu, sociálne začleňovanie a rozvoj miest.

Sekcia „**Budovanie kapacít**“ sa zameriava na výmenu osvedčených postupov a nástroje riadenia programov, najmä finančné inžinierstvo, postupy verejného obstarávania, výkonnosť a hodnotenie vplyvu.

Pri téme „**Územná spolupráca**“ sa bližšie pozrieme na novú generáciu celoeurópskych programov: INTERREG, URBACT, ESPON, INTERACT, ako aj na úsilie o medzinárodnú spoluprácu.

Prominentní rečníci

6. októbra sa uskutoční úvodné zasadnutie, na ktorom zaznie niekoľko kľúčových príhovorov vysokopostavených rečníkov vrátane Johannesha Hahna, európskeho komisára pre regionálnu politiku, a Michela Lebruna, predsedu Výboru regiónov. Očakáva sa tiež účasť Martina Schulza, predsedu Európskeho parlamentu, a Graziana Delria, štátneho tajomníka úradu predsedu vlády v Taliansku, ktorý bude zastupovať predsedníctvo Rady EÚ.

Na tomto zasadnutí sa budú analyzovať problémy a príležitosti súvisiace so začiatkom nového cyklu politiky súdržnosti. Hostujúci rečník Angel Gurría, generálny tajomník OECD, predstaví dve vlajkové publikácie: „*The Regional Outlook*“ (Regionálne vyhlídky), ktorá bude uvedená do predaja na tomto podujatí, a správa na tému „*Regional Well-Being*“ (Blahobyť v regiónoch).

Schôdza výborov REGI a COTER

Po otváracom zasadnutí nasleduje spoločná schôdza Výboru Európskeho parlamentu pre regionálny rozvoj (REGI) a Komisie pre politiku územnej súdržnosti Výboru regiónov (COTER). To bude príležitosť na prediskutovanie záležitostí týkajúcich sa začiatku uplatňovania balíka politiky súdržnosti na obdobie 2014-2020 a jej nových nástrojov, ako sú integrované územné investície (ITI) a miestny rozvoj riadený spoločenstvom (CLLD). Pozornosť bude zameraná na kľúčovú otázku, ako zaistiť, aby miestne a regionálne orgány mali dostatočné kapacity pri zavádzaní nových európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Za tým bude počas nasledujúcich troch dní nasledovať približne 100 pracovných stretnutí vrátane „seminárov“ zameraných na výmenu osvedčených postupov a školení medzi odborníkmi z praxe a „debát“, na ktorých sa skupiny odborníkov budú venovať špecifickým témam.

Program Univerzita

Veľmi úspešný program Univerzita OPEN DAYS predstavuje nový výskum v oblasti regionálneho a mestského rozvoja. V rámci neho si zástupcovia akademickej obce, ľudia z praxe, predstavitelia EÚ a ďalší záujemcovia budú môcť vymieňať názory a odskúšať nové akademické koncepcie v oblasti regionálnej a mestskej politiky.

Táto forma uľahčuje vytváranie sietí medzi študentmi, zástupcami akademickej obce, inštitúciami EÚ a regionálnymi partnermi a umožňuje zvyšovať informovanosť študentov a mladých výskumníkov v oblasti politiky súdržnosti EÚ a vyvolať ich záujem o túto tému.

Osem seminárov bolo zorganizovaných s podporou vybraných renomovaných akademikov a výskumníkov v oblasti politiky súdržnosti EÚ a v súvisiacich oblastiach politik z rôznych európskych krajín.

Odborný študijný program

Univerzita OPEN DAYS aj tento rok pripravila odborný študijný program pre študentov PhD a mladých výskumníkov v oblasti regionálnej a mestskej politiky. Organizuje ho Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku a Výbor regiónov v partnerstve s Asociáciou regionálnych štúdií, pričom jeho cieľom je zvýšiť informovanosť o politike súdržnosti a jej výskumný potenciál pre 30 vybraných študentov a výskumníkov pochádzajúcich z krajín EÚ aj mimo EÚ.

Európa v mojom regióne/meste

V snahe priblížiť podujatie OPEN DAYS miestnym a regionálnym zainteresovaným stranám sa organizujú po celej Európe miestne podujatia zamerané na tematické ciele OPEN DAYS 2014 pod názvom „Európa v mojom regióne/meste“.

Sú zamerané na širokú verejnosť, potenciálnych prijímateľov pomoci v rámci regionálnej politiky EÚ, odborné publikum, akademickú obec a médiá, pričom sa využívajú rozličné formáty ako konferencie, semináre, televízne/rozhlasové relácie alebo výstavy na základe rozhodnutia organizátorov v daných regiónoch alebo mestách.

Medzi septembrom a novembrom sa má po celej Európe uskutočniť viac ako 300 miestnych podujatí, ktoré pritiahnu 80-90 000 občanov a odborníkov.

Kino OPEN DAYS

Novinkou je tohto roku „Kino OPEN DAYS“, kde si budú môcť účastníci pozrieť krátke videoklipy prezentujúce vynikajúce projekty financované z EŠIF a osvedčené postupy v oblasti regionálneho a mestského rozvoja z celej Európy.

Počas podujatia OPEN DAYS bude prezentovaných niekoľko správ, okrem iného aj *6. správa Európskej komisie o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti*, správa Eurostatu za rok 2014 *Regionálna ročenka* a správa OECD „*Regional Well-Being*“ (*Blahobyť v regiónoch*).

**SLEDUJTE OPEN
DAYS ONLINE**
MNOHO SEMINÁROV
SA BUDE VYSIELAŤ
PROSTREDNÍCTVOM
INTERNETU

▶ VIAC INFORMÁCIÍ
NÁJDETE NA WEBOVEJ
STRÁNKE OPEN DAYS
www.opendays.europa.eu

► SMEROM K MESTSKEJ AGENDE EÚ

PRIJÍMANIE OPATRENÍ NA LEPŠIE ZAČLENENIE PROBLEMATÍK MIEST DO TVORBY POLITIKY EÚ

Viac ako dve tretiny občanov EÚ žije vo väčších či menších mestách. Politiky a iniciatívy EÚ majú vplyv na tieto mestské centrá v čoraz väčšom počte oblastí, ako sú sociálne záležitosti, kultúra, doprava, energetika a životné prostredie. Komisia sa pustila do rozvoja mestskej agendy s cieľom užšej integrácie týchto početných politík. Na fóre CITIES organizovanom v Bruseli vo februári 2014 sa riešili otázky „prečo“, „v čom“ a „ako“? pokračovať s mestskou agendou EÚ.

Prečo mestská agenda?

Takmer 72 % celkového počtu obyvateľov EÚ – skoro 360 miliónov ľudí – žije vo väčších či menších mestách a na predmestiach, pričom do roku 2050 sa očakáva nárast až na 80 %. Tieto mestské oblasti sú paradoxom: ide o prostredie rastu hospodárstva, ale aj miesta s najvyššími mierami nezamestnanosti; hustota umožňuje energeticky účinnejšie formy bývania a dopravy, avšak v jej dôsledku vzniká aj preľudnenie a znečistenie. Je potrebný integrovaný prístup na riešenie týchto zložitých problémov.

Už však došlo k pokroku pri integrácii silného mestského rozmeru do reformovanej politiky súdržnosti. Očakáva sa, že viac ako polovica rozpočtu na politiku súdržnosti na obdobie 2014–2020 sa bude investovať do mestských oblastí, pričom takmer 330 miliónov EUR sa osobitne vyčlenilo na mestské inovatívne opatrenia s cieľom riešiť problémy udržateľného mestského rozvoja.

Odhaduje sa, že dve tretiny politík EÚ majú vplyv na mestá, a je nevyhnutné, aby boli tieto prístupy dobre koordinované a účinne podporované príslušnými subjektmi na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Je zrejmé, že mestská agenda by mohla pomôcť zaviesť jednotnejší prístup k mestskému rozvoju – a to napríklad zabezpečením toho, aby sa rozličné politiky s mestským rozmerom nebrali do úvahy samostatne. Mohlo by sa tým zlepšiť aj viacúrovňové riadenie a spolupráca naprieč administratívnymi hranicami. Okrem toho sa plnenie hlavných cieľov stratégie Európa 2020 – inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast – nemôže dosiahnuť bez aktívneho zapojenia európskych miest.

Prakticky všetky zainteresované strany sa dohodli, že európska mestská agenda je potrebná, vrátane Európskeho parlamentu, Výboru regiónov a Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, ako aj mestských združení. Kľúčovou otázkou je to, ako bude táto agenda nakoniec vyzeráť.

Aká by mala byť agenda EÚ?

Niektoré zainteresované strany vnímajú mestskú agendu EÚ ako rámec usmerňujúcich opatrení, aby bolo možné zosúladiť rozmanité iniciatívy a politiky, poskytnúť jasné úlohy európskym, vnútroštátnym, regionálnym a miestnym orgánom, ako aj opatrení, ktoré by mali mestá používať pri vykonávaní svojich miestnych politík a plánov.

Iní zdôrazňujú, že mestská agenda EÚ by sa mala v prvom rade použiť ako nástroj na zapojenie miest a ich politických predstaviteľov do tvorby a vykonávania politiky EÚ – „agenda pre mestá, s nimi a medzi nimi“ – s osobitným dôrazom na stratégiu Európa 2020.

Je nevyhnutné, aby sa táto agenda nevnímala tak, že EÚ chce nahradiť vlády na vnútroštátnej úrovni, ale skôr ako posilňovanie mestského zamerania v rámci rozličných iniciatív mestského rozvoja na úrovni členských štátov. Európske mestá majú rozdielny potenciál a zároveň čelia aj rozdielnym problémom. Mestská agenda musí odhaliť a podporovať tieto jedinečné aktíva.

► Verejná knižnica pod šírým nebom v nemeckom Magdeburgu.

MESTSKÝ ROZMER POLITÍK EÚ

Do mnohých politík EÚ sú začlenené iniciatívy, ktoré sú zamerané na mestá ako kľúčové subjekty alebo mestské oblasti ako miesta ich vykonávania, ako je oblasť energetiky a klímy (**Dohovor primátorov a starostov**), dopravy a digitálnej agendy (**Iniciatíva inteligentné mestá a obce**). Známe príklady sú aj v oblasti kultúry a životného prostredia. **Ocenenie Európske hlavné zelené mesto**, ktoré zaviedla Komisia v roku 2008, podporuje mestá, ktoré súvisle dosahujú vysoké environmentálne normy. Predstavuje vzor na inšpiráciu pre ďalšie mestá a na podporu osvedčených postupov a skúseností. Viac ako 25 rokov po založení programu **Európske hlavné mesto kultúry** je tento program jednou z najznámejších mestských iniciatív EÚ.

► ZISTITE VIAC O MESTSKOM ROZMERE POLITÍK EÚ:
http://ec.europa.eu/regional_policy/urban/portal/index_en.cfm?smenu_mapping_id=1

► Plány na obnovenie rieky Batán ako mestského ekologického koridoru, Vitoria-Gasteiz, Španielsko.

„Od znečistenia po chudobu, od nezamestnanosti k energetike, nemôžeme čeliť problémom Európy alebo dosahovať jej ciele, pokiaľ nevyriešime tieto problematiky v európskych mestách. Mestská agenda EÚ musí dodržiavať zásadu subsidiarity – ale tam, kde dokážeme zlepšiť politiky EÚ posilnením mestského rozmeru, mali by sme to urobiť a tiež prideliť európskym mestám väčšiu úlohu ako partnerom EÚ.“

JOHANNES HAHN – EURÓPSKY KOMISÁR PRE REGIONÁLNU POLITIKU

Mestská agenda EÚ: Ako?

Na fóre CITIES 2014 – „Mestá zajtrajška: Investície v Európe“ – sa navrhlo niekoľko možných spôsobov, ako by sa mohla vykonať budúca mestská agenda EÚ, ako sú:

- posilnená koordinácia politík EÚ s priamym alebo nepriamym vplyvom na mestá – napr. koordinačná platforma Európa 2020 pre mestá, posudzovanie vplyvu pre mestá atď.;
- lepšie prepojenie a súlad medzi tvorbou politiky na úrovni EÚ, na vnútroštátnej a miestnej úrovni – napr. posilnená úloha medzivládnej spolupráce v oblasti rozvoja miest;
- posilnená a koordinovanejšia vedomostná základňa, vytváranie sietí a vzdelávanie.

S cieľom otvoriť širšiu diskusiu o týchto témach vydala Komisia oznámenie s názvom *Mestský rozmer politík EÚ – kľúčové prvkyestskej agendy EÚ*. V tomto oznámení sa zisťovala spätná väzba o šiestich kľúčových otázkach.

V septembri Komisia predložila prvotný súhrn o tejto spätnej väzbe na konferencii v Ríme, ktorú organizovalo talianske predsedníctvo Rady Európskej únie. Začatá diskusia otvára cestu pre tvorbuestskej agendy EÚ.

► VIAC INFORMÁCIÍ

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/urb_agenda/pdf/comm_act_urb_agenda_sk.pdf

▶ VEĽKÉ PROJEKTY S VEĽKÝM VPLYVOM

VIDIN/BULHARSKO – CALAFAT/RUMUNSKO Most Calafat spájajúci Bulharsko s Rumunskom

Most, cez ktorý sa uskutočňuje cestná a železničná doprava medzi bulharským Vidinom a rumunským Calafatom, predstavuje od svojho otvorenia v roku 2013 dôležité spojenie kľúčovej prioritnej cesty transeurópskej dopravnej siete. Nový most, dlhý 1,4 km, podporuje kombinované logistické riešenia prostredníctvom riečnej, cestnej a železničnej dopravy, ktoré sú priaznivé voči životnému prostrediu. Odstraňuje sa ním veľká prekážka medzinárodnej diaľkovej dopravy do Rumunska a strednej Európy, čím sa zabezpečuje aj lepšia integrácia bulharských cestných a železničných sietí s paneurópskymi dopravnými sieťami – prepojením Nemecka s Gréckom a Tureckom.

Celkové náklady:
226 000 000 EUR
Príspevok EÚ:
70 000 000 EUR

Napadlo vám niekedy, čo má spoločné most cez rieku Dunaj, výskumné laboratórium vo Francúzsku, veterná elektrárňa v Poľsku a elektronické lístky v hromadnej doprave v Grécku? Všetko sú to tzv. veľké projekty spolufinancované regionálnymi fondmi EÚ – Európskym fondom regionálneho rozvoja a Kohéznym fondom.

Veľké projekty zahŕňajú projekty infraštruktúry veľkého rozsahu v oblasti dopravy, životného prostredia a iných odvetviach, ako je kultúra, vzdelávanie, energetika alebo informačné a komunikačné technológie (IKT). Týkajú sa aj veľkých produktívnych investícií a projektov výskumu a vývoja. Veľké projekty sú dôležitým nástrojom na zlepšovanie života európskych občanov a štyri nižšie uvedené projekty sú toho dobrým príkladom. Aj naďalej budú kľúčovým mechanizmom poskytovania operačných programov v období 2014-2020.

Menej veľkých projektov v období 2014-2020

Hraničné hodnoty veľkých projektov budú spojené s oprávnenými nákladmi, pričom v odvetviach mimo dopravy sa stanovia na 50 miliónov EUR a zvýšia sa na 75 miliónov EUR na projekty infraštruktúry v oblasti dopravy/energetiky. To bude mať za následok menej veľkých projektov, čo však Komisii umožní sústrediť sa na finančne najdôležitejšie projekty, ktoré potrebujú najväčšie príspevky z fondov EÚ.

Celkové náklady:
96 500 000 EUR
Príspevok EÚ:
28 000 000 EUR

NANCY/FRANCÚZSKO Centrum excelentnosti v nových materiáloch a technológiách v Lorraine vo Francúzsku

V inštitúte Jeana Lamoura (JLI) v Nancy pôsobí na 16 500 m² výskumného a laboratórneho priestoru 450 odborných výskumníkov a 180 študentov, ktorí pracujú na materiáloch a nanotechnológiách. V inštitúte JLI sa zabezpečuje základný výskum (zvyšovanie potenciálu a viditeľnosti, odborná príprava, prenos technológií), pričom jeho cieľom je podporovať prepojenia medzi základným a aplikovaným výskumom, verejným a súkromným sektorom a laboratóriami a podnikmi. Vďaka tomuto projektu by malo vzniknúť 185 pracovných miest na plný pracovný úväzok a mal by viesť k vytvoreniu šiestich začínajúcich podnikov.

ATÉNY/GRÉCKO**Elektronické lístky vo verejnej doprave v aténskej metropolitnej oblasti**

Projekt schválený v roku 2013 identifikovali grécke orgány – v spolupráci s Komisiou – ako nevyhnutný pre kvalitu života a blahobyt občanov, a to vďaka účinnejším a modernejším podmienkam mestskej dopravy. Vďaka financovaniu sa vytvorí integrovaný automatický systém výberu cestovného, ktorý zahŕňa metro, mestskú/predmestskú železnicu, autobusové a električkové siete. Táto investícia tiež zabezpečí nové zariadenia na overovanie a kontrolu, moderné vstupné/výstupné brány v systéme metra, vďaka čomu sa zlepši operačná účinnosť a systémy riadenia. Programom modernizácie sa uľahčí využívanie verejnej dopravy pre obyvateľov Atén, ich návštevníkov a turistov.

Celkové náklady:
91 000 000 EUR
Príspevok EÚ:
29 500 000 EUR

Zlepšené hodnotenie

Vďaka iniciatíve Spoločná pomoc na podporu projektov v európskych regiónoch (JASPERS) Komisia pokračuje vo využívaní odborníkov z praxe na podporu členských štátov a príjemcov s cieľom zabezpečiť, aby sa projekty pripravovali náležitým spôsobom, aby čo najlepšie zodpovedali oblastiam, ktoré to potrebujú.

Členské štáty si môžu zvoliť medzi dvoma postupmi predkladania veľkého projektu Komisii:

- ▶ oznámiť Komisii, keď nezávislí odborníci (JASPERS) zhodnotia projekt pozitívne, na základe čoho Komisia vykoná menej náročnú kontrolu kvality;
- ▶ predložiť projekt priamo Komisii, ktorá ho zhodnotí a zistí, či je požadovaný finančný príspevok odôvodnený.

Včasné plnenie projektov bolo vždy problémovou záležitosťou; schválenie Komisiou bude preto podmienené začatím prác do 3 rokov od rozhodnutia. Tým sa zníži problém tzv. nerealizovaných projektov, ktoré sa nevedia rozbehnúť.

Lepšie strategické zameranie

Veľké projekty sa viac prepoja so stratégiami, pričom zoznam veľkých projektov v operačných programoch (OP) by mal odrážať skutočný súbor projektov. Zoznam môžu doplniť monitorovacie výbory OP, aby sa umožnili pružné úpravy a zachovalo strategické zameranie každého projektu. V mnohých oblastiach (ako je doprava) sa veľké projekty vo veľkej miere prepoja s podmienenosťami *ex ante* (napr. komplexný hlavný plán dopravy).

Do júna 2014 Komisia schválila približne 707 hlavných projektov na celé programové obdobie 2007-2013, čo celkovo predstavuje investície vo výške 151,7 miliardy EUR. Tieto projekty celkovo predstavujú príspevok EÚ v hodnote 74,4 miliardy EUR, čo znamená, že jedným eurom financovaným EÚ sa vytvorilo dodatočné jedno euro spolufinancované z iných verejných a súkromných zdrojov.

GOLICE/POĽSKO**Prvá veterná elektrárňa v Poľsku**

Prvá veterná elektrárňa v Poľsku – nachádzajúca sa v regióne Lubuskie – pomáha krajine pri plnení cieľov v oblasti zmeny klímy, pričom z nej profituje viac ako jeden milión občanov. Projekt zahŕňa konštrukciu 19 turbín, ktoré sú prispôbené tak, aby fungovali aj pri vetre s nízkou intenzitou, ako aj nastavitelných lopatiek rotora, ktorými sa v závislosti od veterných podmienok zabezpečuje rovnováha medzi maximálnou výrobou energie a minimálnymi úrovňami hluku. Vďaka tomu by malo dôjsť k zlepšeniu dodávky elektrickej energie, ako aj k nižšiemu znečisteniu vzduchu pre ľudí, ktorí v tejto oblasti žijú. Tento projekt by mal takisto pomôcť vytvoreniu takmer 600 priamych a nepriamych pracovných miest.

Celkové náklady:
56 000 000 EUR
Príspevok EÚ:
10 000 000 EUR

VIAC INFORMÁCIÍ

http://ec.europa.eu/regional_policy/projects/major_projects/index_sk.cfm

► VYUŽÍVANIE FINANČNÝCH NÁSTROJOV NA DOSAHOVANIE CIEĽOV POLITIKY SÚDRŽNOSTI

Čoraz častejším využívaním finančných nástrojov v politike súdržnosti sa zabezpečuje podpora najmä malým a stredným podnikom (MSP). Ukázalo sa, že týmto spôsobom dosahovania cieľov sa podporuje hospodársky rozvoj, rast a zamestnanosť.

Finančné nástroje majú viacero foriem vrátane úverov, úverových záruk, vlastného imania, rizikového kapitálu a mikrofinancií. V období rokov 2007–2013 bol zaznamenaný výrazný posun smerom k využívaniu finančných nástrojov v programoch politiky súdržnosti. Odhadovaná suma vyčlenená zo štrukturálnych fondov na rizikový kapitál, úvery a záruky sa zvýšila z 0,57 miliardy EUR v období 1994–1999 na 8,36 miliardy EUR v období 2007–2013.

Kľúčovým cieľom na obdobie 2014–2020 je využívanie pákového efektu dodatočných investícií, a to väčším využitím finančných nástrojov. V politických rámcoch viacročného finančného rámca (VFR) a európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) sa zdôrazňuje potreba väčšieho

VÝHODY FINANČNÝCH NÁSTROJOV

- Finančná páka verejných zdrojov a zvýšený vplyv programov EŠIF.
- Zvyšovanie účinnosti a efektívnosti z dôvodu revolvinového charakteru fondov, ktoré zostávajú v oblasti programu na budúce použitie a na podobné ciele.
- Lepšia kvalita projektov, keďže investície musia byť vyplatené.
- Prístup k širšiemu spektru finančných nástrojov na plnenie politických cieľov a zapojenie súkromného sektora a odborných znalostí.
- Posun od kultúry „závislosti od príspevkov“.
- Priťahovanie podpory súkromného sektora (a financovania) s cieľom účinnejšieho dosahovania cieľov verejnej politiky.

INICIATÍVA MSP

Využívaním príspevkov sčasti EFRR a sčasti Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka spolu s príspevkami programov COSME a Horizont 2020 ponúka iniciatíva MSP dva hlavné produkty:

- nelimitované záruky, ktoré zabezpečujú kapitálové úľavy pre portfólia nových úverov pre MSP;
- sekuritizáciu existujúcich alebo nových portfólií dlhového financovania.

Všetky nevyhnutné prvky pre jeho vykonávanie sú už zavedené vrátane hodnotenia *ex ante* a vykonáva ich EK v úzkej spolupráci so skupinou EIB. V súčasnosti potvrdili účasť len Španielsko a Malta, ale iné členské štáty sa môžu stále rozhodnúť o pripojení, aj keď je už iniciatíva zavedená a spustená.

využívania finančných nástrojov, najmä v súvislosti s fiškálnymi obmedzeniami. Ešte je potrebné stanoviť presné údaje na obdobie 2014–2020, ale dá sa očakávať celkové navýšenie príspevkov EŠIF do finančného nástroja.

Flexibilný legislatívny rámec

Skúsenosti dokazujú, že je potrebný komplexný legislatívny rámec a tvorba kapacít pre tých, ktorí pracujú s finančnými nástrojmi pri plnení cieľov politiky súdržnosti. Hľadanie rovnováhy medzi cieľmi súkromného sektora, ktorými je maximalizácia finančných výnosov z investícií, a cieľmi politiky súdržnosti, ktorými je prispievanie k rastu a pracovným miestam v konkrétnych členských štátoch a regiónoch, môže byť poriadna výzva!

V právnych predpisoch politiky súdržnosti na obdobie 2014–2020 je preto začlenená časť o finančných nástrojoch, ktorými sa zabezpečuje flexibilita pre členské štáty a regióny. Rozširuje sa tým rozsah finančných nástrojov na všetky tematické ciele a poskytuje rozsah možností realizácie programov.

FI-TAP – DVA TYPY PORADNÝCH SLUŽIEB

► **HORIZONTÁLNE:** dostupné pre všetky členské štáty (ČŠ) a pre všetky typy finančných nástrojov. Inicjuje a financuje ich Komisia (zhora nadol). K typickým činnostiam patrí výmena osvedčených postupov a vytváranie sietí v členských štátoch, ako aj odborné vzdelávanie o spoločných témach, ako je hodnotenie *ex ante*, verejné obstarávanie, regulačné aspekty týkajúce sa politik EŠIF a štátna pomoc.

► **MULTIREGIONÁLNE:** iniciované zainteresovanými stranami v prospech viac než dvoch riadiacich orgánov v minimálne dvoch členských štátoch (zdola nahor). Bude ich platiť EK na základe výziev na predkladanie ponúk. K typickým činnostiam bude patriť podpora rozvoja finančných nástrojov zameraných na rozvojové ciele alebo zlyhanie/-a trhu, ktoré sú v žiadajúcich regiónoch (napr. intervencie v oblasti energetickej účinnosti bývania v krajinách strednej a východnej Európy alebo cezhraničné iniciatívy).

► Montážna hala v Binder and Co. AG., Eco World Styria Green Tech Valley, Rakúsko.

Optimalizácia poskytovania finančných nástrojov

Osobitná pozornosť sa venovala rozsahu využívania finančných prostriedkov politiky súdržnosti na podporu MSP. Jedna z možností, ako zlepšiť prístup MSP k financiam, sa zabezpečuje prostredníctvom spoločných nástrojov riadenia, pričom nový legislatívny rámec poskytuje pre riadiace orgány niekoľko možností. Okrem nástrojov upravených na mieru, ktoré boli k dispozícii už v období 2007-2013, budú môcť riadiace orgány využívať aj tzv. štandardné nástroje: súbory štandardných podmienok pre rozličné produkty vrátane nástroja s rozdelením rizika pre MSP, nástroja záruky pre MSP a nástroja vlastného imania MSP. Ďalšou možnosťou riadiacich orgánov je poskytovať úvery či záruky priamo alebo prostredníctvom sprostredkovateľského orgánu.

Komisia v spolupráci so skupinou Európskej investičnej banky (EIB) a niektorými národnými finančnými inštitúciami vypracúva finančný nástroj na vykonávanie rozpočtových zdrojov EÚ, ktorý bude centrálné riadiť Komisia (napr. COSME, CEF) vrátane podpory MSP. Jednou z nich je iniciatíva MSP, ktorá je určená na rýchle zavádzanie v záujme zlepšenia prístupu MSP k financiam. V prípade, že riadiace orgány programov EŠIF prispievajú k takýmto nástrojom na úrovni EÚ, EŠIF budú financovať 100% takýchto príspevkov.

Spolupráca so skupinou EIB a inými medzinárodnými finančnými inštitúciami

Vďaka tejto spolupráci sa nájde optimálne zabezpečovanie finančných nástrojov, pričom pomocné a poradenské služby sa budú zabezpečovať ako konsolidovaná služba, ktorá sa vzťahuje na všetky fondy EŠIF.

Finančné nástroje – Technická poradná platforma (FI-TAP) bude konsolidovaný nástroj na zabezpečovanie podpory riadiacim orgánom a iným zainteresovaným stranám, ktorý sa vzťahuje na všetky EŠIF a tematické ciele (**pozri rámček**).

FI-TAP je spoločnou iniciatívou generálnych riaditeľstiev pre regionálnu a mestskú politiku, poľnohospodárstvo, zamestnanosť, sociálne veci a začlenenie a námorné záležitosti a rybné hospodárstvo. Do jeho vykonávania je zapojená skupina EIB a medzinárodné a národné finančné inštitúcie. Konferencia o FI-TAP a podporných finančných nástrojoch EŠIF sa bude konať v januári 2015 s takmer 400 účastníkmi z riadiacich orgánov a iných zainteresovaných strán.

► VIAC INFORMÁCIÍ

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/fin_inst/index_en.cfm

▶ EURÓPSKY SOCIÁLNY FOND 2014-2020

VIAC NEŽ LEN SOCIÁLNY ROZMER POLITIKY SÚDRŽNOSTI

V tomto vydaní sa časopis *Panorama* zameriava na Európsky sociálny fond (ESF), jeden z piatich európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), medzi ktoré patria aj Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), Kohézny fond (KF), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV) a Európsky námorný a rybársky fond (ENRF). EŠIF sú hlavné programy financovania na obdobie 2014-2020 v oblasti podpory rastu a zamestnanosti v EÚ.

Európsky sociálny fond (ESF) zohráva zásadnú úlohu pri podporovaní investícií členských štátov do ľudského kapitálu a tým do posilňovania konkurencieschopnosti európskeho hospodárstva, ktoré sa postupne dostáva z krízy. Každý rok ESF pomáha viac než 15 miliónom ľudí zvyšovať ich kvalifikáciu, uľahčiť ich integráciu do pracovného trhu, ale tiež bojovať proti sociálnemu vylúčeniu a chudobe a zlepšovať fungovanie orgánov verejnej správy.

V období 2014-2020 ESF pomôže členským štátom zavádzať štrukturálne reformy v oblastiach, ako sú pracovný trh, sociálne začleňovanie, vzdelávanie a zamestnanosť, inštitucionálne

VIAC PRÍLEŽITOSTÍ PRE MILIÓNY ĽUDÍ

Len v období rokov 2007–2012 sa do iniciatív podporených z ESF zapojilo vyše 68 miliónov občanov EÚ. Predovšetkým:

- ▶ päťina zapojených ľudí si našla prácu do šiestich mesiacov po ukončení účasti;
- ▶ bolo získaných približne 8,6 milióna kvalifikácií;
- ▶ takmer 550 000 ľudí začalo podnikáť, buď v rámci začínajúceho podniku alebo ako samozamestnávateľa;
- ▶ ženy predstavujú 52 % účastníkov týchto iniciatív, mladí ľudia vyše 31 % (21 miliónov), starší ľudia (vo veku od 55 do 64 rokov) vyše 4 milióny a nezamestnaní vyše 22 miliónov.

Pri posudzovaní týchto výsledkov musíme mať na pamäti, že začiatok programového obdobia bol obdobím rastúcej zamestnanosti, neobsadených pracovných miest a narastajúcej prosperity, zatiaľ čo hospodárska kríza priniesla do tohto prostredia problémy nezamestnanosti, sociálneho vylúčenia a znížovania verejných výdavkov. Prispôbitosť a flexibilita programov ESF umožnili v mnohých členských štátoch, aby viac prostriedkov smerovalo do oblastí, kde môžu najviac prispieť k zmierňovaniu dôsledkov krízy a podpore obnovy – napríklad zvýšiť počet nových podnikov a novovytvorených pracovných miest. Financovanie z ESF sa stalo cenným doplnkom vnútroštátneho financovania a programov, vďaka čomu mohli dosiahnuť viac a posilniť svoju intenzitu a kvalitu.

kapacity a reforma verejnej správy. Tieto reformy sú v súlade s prioritami a odporúčaniami EÚ v tejto oblasti. Tieto investície prispievajú k dosiahnutiu cieľov stratégie Európa 2020 vďaka zlepšeniu základných zručností európskej pracovnej sily, čím miliónom občanov pomôžu zlepšiť ich šance na pracovnom trhu, aby si našli prácu alebo udržali zamestnanie. Najdôležitejšie je, že projekty podporené z ESF sa často zameriavajú na ľudí, ktorí sú ťažko dosiahnuteľní a niekedy sú nedostatočne podporovaní národným systémom.

Z týchto dôvodov bol z rozpočtu politiky súdržnosti po prvýkrát v histórii stanovený minimálny podiel pre ESF. V období 2014–2020 dosiahnu vyčlenené prostriedky pre ESF najmenej 23,1% (viac než 80 miliárd EUR) z rozpočtu politiky súdržnosti, čím sa v podstate zastaví postupné znižovanie podielu pre ESF za posledných 25 rokov.

Na dosiahnutie cieľov v období 2014–2020 bude kľúčová koncentrácia finančných prostriedkov: ESF zameria svoje intervencie na obmedzený počet priorít s cieľom zabezpečiť dostatočne vysoký rozhodujúci objem finančných prostriedkov, aby sa ich účinok naozaj prejavil. Jednotlivé oblasti investícií sa vyberajú podľa aktuálnych problémov a potrieb jednotlivých

krajín alebo regiónov v súlade s odporúčaniami politiky v rámci procesu európskeho semestra⁽¹⁾.

Štyri tematické ciele

ESF podporuje v rámci celej EÚ tisíce projektov na **podporu vytvárania udržateľných a kvalitných pracovných miest a na podporu pracovnej mobility**. Tieto iniciatívy majú za cieľ zabezpečiť lepšie pracovné miesta pre viac ľudí, pričom osobitná pozornosť sa venuje uchádzačom o zamestnanie a neaktívnym ľuďom vrátane dlhodobo nezamestnaných a ľudí vylúčených z pracovného trhu. Dôraz sa kladie na integráciu mladých ľudí do pracovného trhu (pozri rámček) a ESF tiež pokračuje v dosahovaní vynikajúcich výsledkov, pokiaľ ide o podporu samozamestnávania, podnikateľského prostredia a zakladania podnikov.

(1) Ročný cyklus koordinácie v oblasti makroekonomickej, rozpočtovej a štrukturálnej politiky, ktorý má monitorovať pokrok v uplatňovaní stratégie Európa 2020.

▶ PODPORA EKOLÓGIE V ŠPANIELSKU

EmpleaVerde, alebo program „Ekologické pracovné miesta“, ktorý realizuje nadácia Fundación Biodiversidad španielskeho ministerstva pre životné prostredie, vidiecke a námorné záležitosti, je iniciatíva na podporu zamestnanosti a ochranu životného prostredia. Tento program spravuje viac než 80 projektov v Španielsku a jeho cieľom je podporiť viac než 28 000 ľudí a vytvoriť 1 000 nových ekologických malých a stredných podnikov a pracovných miest. V poslednej dobe sa hlavnou cieľovou skupinou ich činnosti stali mladí ľudia.

▶ Viac informácií:

<http://fundacion-biodiversidad.com/es/inicio/emplea-verde>

Trvanie projektu:
2007-2014
Celkový rozpočet:
17 100 000 EUR
Príspevok ESF:
12 700 000 EUR

ESF takisto pripravuje európsku pracovnú silu, aby sa prispôbila meniacim sa potrebám hospodárstva. Programy pomáhajú ľuďom čo najlepšie využiť možnosti ekologického a digitálne zameraného hospodárstva. Modernizácia verejných a súkromných služieb zamestnanosti dopĺňa celé toto úsilie.

V každej krajine bude najmenej 20% finančných prostriedkov z ESF vyčlenených na **sociálne začleňovanie a boj proti chudobe a diskriminácii**. Pomôže to ľuďom v ťažkostiach a ľuďom zo znevýhodnených skupín získať zručnosti a pracovné miesta, aby mali rovnaké možnosti pri integrácii do pracovného trhu ako ostatní. Dôležitou prioritou je sociálno-ekonomická integrácia marginalizovaných skupín, ako sú Rómovia. Pomocou týchto iniciatív môže ESF výrazne prispieť k dosiahnutiu cieľa EÚ, ktorým je zníženie počtu ľudí žijúcich v chudobe.

Investície ESF do **školsťva, vzdelávania a odbornej prípravy na získavanie zručností a poskytovanie celoživotného vzdelávania** pokrývajú široké spektrum aktivít. Pomáhajú zlepšovať výkonnosť v celom sektore vzdelávania od škôl po univerzity. Ich cieľom je predovšetkým poskytovanie rovnakého prístupu ku kvalitnému vzdelaniu, znižovanie počtu prípadov predčasného ukončenia školskej dochádzky a zvyšovanie účasti a úrovne dosiahnutého vzdelania, najmä pokiaľ ide o znevýhodnené skupiny. Opatrenia podporované z ESF majú tiež za cieľ zlepšovať prepojenosť vzdelania a vzdelávacích systémov s pracovným trhom a uľahčovať prechod od vzdelávania do pracovného procesu.

VYTVÁRANIE MOŽNOSTÍ PRE MLÁDEŽ

Pomoc mladým ľuďom nájsť si prácu sa stala hlavnou prioritou EÚ, pričom dodatočná podpora sa získava vďaka iniciatíve na podporu zamestnanosti mladých ľudí (YEI). Tento nový nástroj poskytne minimálne 6,4 miliardy EUR pre regióny EÚ, ktoré sú najviac postihnuté nezamestnanosťou a neaktívnosťou mládeže. Iniciatíva YEI sa zameriava na osoby, ktoré sú v súčasnosti mimo zamestnania, školského systému alebo odbornej prípravy (tzv. parameter NEET) vo veku do 25 rokov⁽²⁾, a na regióny s mierou nezamestnanosti mladých ľudí nad 25%. Jej cieľom je zaisťiť, aby v regiónoch s najakútnejšími problémami bola úroveň podpory pre mladých ľudí dostatočná na dosiahnutie skutočnej zmeny.

Iniciatíva YEI zvýši podporu poskytovanú z ESF na uskutočňovanie záruky pre mladých ľudí, ktorá má zabezpečiť, aby všetci mladí ľudia dostali do štyroch mesiacov po skončení formálneho vzdelávania alebo straty zamestnania kvalitnú ponuku zamestnania, pokračujúceho vzdelávania, praxe alebo stáže. ESF zároveň poskytuje významné finančné prostriedky na uskutočnenie potrebných dlhodobých štrukturálnych reforiem a investícií v oblasti zamestnanosti mladých ľudí.

(2) Iniciatíva YEI sa bude zameriavať na cieľovú skupinu do 30 rokov v prípade, že to členský štát bude považovať za potrebné.

▶ ZAPOJENIE MARGINALIZOVANÝCH MLADÝCH ĽUDÍ DO PRACOVNÉHO TRHU

Projektu „Mládež do práce“ v švédskom meste Dalarna sa podarilo dosiahnuť, aby 80% marginalizovaných nezamestnaných mladých ľudí navštevujúcich ich kurzy získalo prácu, začalo študovať alebo sa zaregistrovalo na úrade práce. Od roku 2010 takmer 2 500 mladých ľudí vo veku od 18 do 24 rokov navštevovalo kurzy organizované v rámci projektu a malo možnosť získať pracovné skúsenosti. Deväťdesiat percent z nich sa zapojilo do programu v celej jeho dĺžke, pričom im bolo poskytnuté aj poradenstvo v otázkach životného štýlu, napríklad ako tráviť voľný čas, hospodáriť so svojimi financiami alebo nájsť si vhodné bývanie a vybudovať si vzťahy.

▶ Viac informácií:
www.regiondalarna.se

Trvanie projektu:
2010-2014
Celkový rozpočet:
7 600 000 EUR
Príspevok ESF:
3 000 000 EUR

V mnohých krajinách sa tiež podporuje zlepšenie systémov celoživotného vzdelávania a odbornej prípravy v záujme zvyšovania znalostí, zručností a kvalifikácie pracovnej sily a podpory flexibilných spôsobov vzdelávania. V neposlednom rade ESF pomáha univerzitám a inštitúciám odborného vzdelávania vytvárať užšie prepojenie s podnikmi a zamestnávateľmi v ich krajinách a regiónoch.

Znižovanie regulačnej a administratívnej záťaže a podpora vysokých štandardov transparentnosti, účinnosti a zodpovednosti verejnej správy pomáha zvyšovať produktivitu, posilňovať konkurencieschopnosť a v konečnom dôsledku vytvárať pracovné miesta. Hoci aktuálne problémy hospodárstva často spôsobujú, že na administratívne činnosti je dostupných menej zdrojov, dobrá verejná správa a právna istota ostávajú kľúčové pre hospodársky rast.

Vďaka podpore organizačných a technologických inovácií prostredníctvom zlepšenia systémov, štruktúr a procesov, ľudských zdrojov a poskytovania služieb ESF prispieva konkrétnym spôsobom k zlepšeniu **inštitucionálnych kapacít verejných orgánov a zainteresovaných strán a účinnosti verejnej správy.**

Práca v partnerstve na dosiahnutie konkrétnych výsledkov

Programy ESF sa tradične uskutočňovali v duchu rozšírenej spolupráce. Znalosti a praktické skúsenosti miestnych aktérov a odvetvových organizácií a orgánov boli vždy kľúčové v dosahovaní úspechu. Vzhľadom na uplatňovanie Kódexu správania EÚ pre partnerstvo je dôraz na partnerstvo ešte väčší a programy ESF sa budú vykonávať v úzkej spolupráci medzi verejnými orgánmi, sociálnymi partnermi a orgánmi zastupujúcimi občiansku spoločnosť na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Teraz, na začiatku nového sedemročného programového obdobia, keď Komisia rokuje s vnútroštátnymi a regionálnymi orgánmi o množstve operačných programov, pozorujeme značný posun smerom k jasnému definovaniu očakávaných výstupov a výsledkov. Tento prístup, ktorý je čoraz väčší zameraný na výsledky, podporia nové spoločné akčné plány a možnosti zjednodušenia nákladov. Tieto nástroje by mali tiež značne znížiť administratívnu záťaž príjemcov i riadiaceho a kontrolného systému a prispieť k zníženiu možnosti chýb.

▶ VIAC INFORMÁCIÍ
<http://ec.europa.eu/esf>

► ZLEPŠOVANIE VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA VYUŽITÍM FONDŮ EÚ

Verejné obstarávanie zohráva významnú úlohu v európskom hospodárstve. Odhaduje sa, že v roku 2011 vládne orgány a verejnoprospešné podniky vynaložili 2 406 miliárd EUR na verejné obstarávanie prác, tovarov a služieb, čo predstavuje asi 19 % hrubého domáceho produktu EÚ.

Verejné zákazky nad určité hraničné hodnoty podliehajú právnym predpisom EÚ o verejnom obstarávaní, pričom v roku 2011 predstavovali takmer 425 miliárd EUR (3,4% HDP), čo predstavuje postupný nárast za posledné desaťročie.

Cieľom pravidiel EÚ v oblasti verejného obstarávania je zabezpečiť, aby bol systém spravodlivý pre všetkých uchádzačov a aby sa najvýhodnejší pomer medzi kvalitou a cenou dosiahol konkurenčným predkladaním ponúk. Z výsledku práce audítorov EÚ a národných audítorov je však vidieť, že v rámci procesu dochádza k relatívne vysokej úrovni chýb, najmä na úrovni miestnych orgánov verejnej správy. Komisia v súčasnosti pracuje na akčnom pláne, v ktorom sa navrhnu opatrenia na riešenie tohto problému vrátane zvyšovania informovanosti, odbornej prípravy a šírenia usmernení.

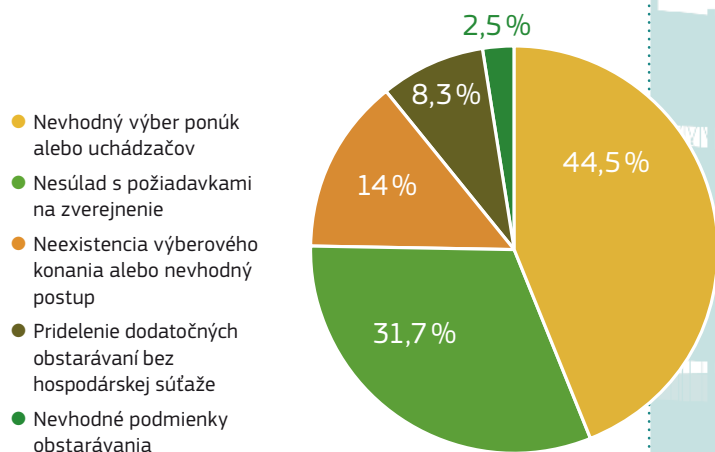
Nezrovnalosti

Administratívna kapacita a odbornosť riadenia procesov verejného obstarávania sa v jednotlivých členských štátoch líšia, ale často sú najslabšie na úrovni miestnych orgánov.

Z dôvodu povahy spolufinancovaných zákaziek, ktoré často zahŕňajú zložité zákazky s vysokou hodnotou pri veľkých infraštruktúrnych projektoch, vykazujú najvyššie úrovne chýb spojených s verejným obstarávaním Európsky fond regionálneho rozvoja a Kohézny fond. Zatiaľ čo v prípade Európskeho sociálneho fondu, Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka sú problémy menej závažné, nedostatky vo verejnom obstarávaní predstavujú tiež značný zdroj nezrovnalostí.

KDE SA ZISTILO NAJVIAC CHÝB?

LEGENDA: % CHÝB ZISTENÝCH EURÓPSKYM DVOROM AUDÍTOROV

V dôsledku toho sa prijímajú finančné úpravy na kompenzáciu súvisiaceho financovania, čo má často následný vplyv na realizáciu projektu.

V niektorých členských štátoch sú kvalita a súlad súťažných podkladov často nízke, čo môže neskôr spôsobovať problémy pri udeľovaní kontraktov a ich realizácii. V niektorých členských štátoch sa prostredníctvom dodatočných vnútroštátnych pravidiel vykonávanie verejného obstarávania príliš skomplikovalo, a to zavedením zbytočného dodatočného administratívneho zaťaženia príjemcov finančných prostriedkov.

Zdá sa, že pri zákazkách obstarávaných na mestskej a miestnej úrovni sa častejšie vyskytujú chyby a nezrovnalosti, pravdepodobne v dôsledku kombinácie rizikových faktorov, ako

je slabšia administratívna kapacita, nedostatočné skúsenosti a odbornosť a v niektorých prípadoch možno aj v dôsledku miestnej zaujatosti voči vybraným spoločnostiam. Zistilo sa, že verejné zákazky na služby sú náchylnejšie na chyby ako verejné súťaže na zásobovanie či vykonanie práce. Jedným z najzávažnejších problémov je poskytovanie dodatočnej práce priamo existujúcemu zhotoviteľovi bez verejnej súťaže, čím sa upravuje pôvodná zákazka a mení rovnováha pôvodnej hospodárskej súťaže.

Hoci k procesným chybám alebo chybám vo vyhodnocovaní často dochádza neúmyselne, výsledné finančné úpravy môžu viesť k vážnym problémom pri vykonávaní zákaziek pre orgány verejnej správy.

Prvoradá zodpovednosť

Zabezpečovať dodržiavanie náležitých výberových konaní je prvoradou zodpovednosťou vnútroštátnych orgánov. Komisia mnohé roky poskytovala odbornú prípravu v členských štátoch s cieľom zlepšovať odbornosť zamestnancov riadiacich orgánov a audítorov pri overovaní procesov verejného obstarávania.

Výsledkom je, že hlavní zamestnanci na vnútroštátnej úrovni a vnútroštátni audítori sú v súčasnosti lepšie pripravení odhaľovať nedostatky a problémy a predchádzať im. Niektoré členské štáty okrem toho zlepšili svoje postupy verejného obstarávania s cieľom ich lepšieho zosúladenia so smernicami EÚ, odporúčaniami Komisie a osvedčenými postupmi. Napriek tomu stále existuje potreba ďalšieho budovania kapacít na vnútroštátnej úrovni.

Pracovná skupina

Na riešenie pretrvávajúcich ťažkostí v oblasti verejného obstarávania vznikla pracovná skupina pre verejné obstarávanie prepojená na riadenie európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF). Vznikla v septembri 2013 a spája zástupcov z generálnych riaditeľstiev pre regionálnu a mestskú politiku (predsedníctvo), vnútorný trh a služby, zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie, poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, námorné záležitosti a rybné hospodárstvo a Európskej investičnej banky. Pracovná skupina zaviedla rozličné opatrenia (niektoré z nich už začali) s cieľom pomôcť zlepšiť plnenie obstarávania počas obdobia rokov 2014-2020.

K prijatým opatreniam patrí návrh a šírenie praktických usmernení o tom, ako predchádzať bežným chybám v oblasti verejného obstarávania. Usmernenie je štruktúrované podľa hlavných etáp procesu verejného obstarávania a zdôrazňuje problematiku, na ktoré treba dávať pozor, a potenciálne chyby, ktorým treba predchádzať. Usmernenie takisto zahŕňa súbor nástrojov s prípadovými štúdiami v oblasti osvedčených postupov a ďalšími zdrojmi na podrobnejšie riešenie

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE JE KRÍZOVOU OBLAŠŤOU Z HĽADISKA KORUPČNÉHO RIZIKA.

V článku v časopise *Panorama* č. 49, strany 34-35, sa dozviete ďalšie informácie o opatreniach Komisie v oblasti predchádzania podvodom a korupcii a podujatiach organizovaných v EÚ tento rok.

osobitných problematík. Takisto sa poskytujú konkrétne príklady o tom, čo robiť a čo nerobiť počas fáz obstarávania a vykonávania zákaziek projektového cyklu. Nakoniec sa vysvetľuje, ako riešiť rozličné situácie, ktoré môžu vzniknúť, a uvádza sa 25 najbežnejších alebo najzávažnejších chýb.

Nové EŠIF takisto zahŕňajú niektoré podmienky týkajúce sa verejného obstarávania s cieľom zabezpečiť, aby sa v členských štátoch a regiónoch zaviedli opatrenia ešte pred poskytnutím investícií z EŠIF a aby sa odrážali v ich dohode o partnerstve a v operačných programoch.

Pre niektoré členské štáty, ako je Rumunsko a Bulharsko, sa zavádzajú osobitné akčné plány s cieľom zvyšovať úroveň porozumenia a lepšieho súladu s postupmi verejného obstarávania.

Nové pravidlá

V apríli 2014 bol prijatý balík nových smerníc o verejnom obstarávaní, ktorý členské štáty transponujú do vnútroštátnych právnych predpisov do roku 2016. Komisia rieši potreby v oblasti odbornej prípravy členských štátov, ktoré sa týkajú transparentnosti a vykonávania týchto nových smerníc.

VIAC INFORMÁCIÍ

Usmernenie o verejnom obstarávaní:

<http://europa.eu/!hb94Mb>

Stránka verejného obstarávania EÚ:

http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/index_en.htm

▶ EÚ PREDKLADÁ STRATÉGIU PRE REGIÓN JADRANSKÉHO A IÓNSKEHO MORA – EUSAIR

Európska komisia pripravila novú makroregionálnu stratégiu na podporu hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónu Jadranského a Iónskeho mora. Mala by sa ňou tiež posilniť integrácia krajín západného Balkánu do EÚ.

Stratégiu schválila Európska komisia v júni 2014 a len čo ju schválí Európska rada, budú vytvorené riadiace štruktúry, ktoré umožnia začať jej vykonávanie pred koncom tohto roka. Technické a operačné úlohy podporí budúci nadnárodný program INTERREG pre región Jadranského a Iónskeho mora.

Osem krajín – 70 miliónov ľudí

Tento región, ktorý charakterizuje najmä panva Jadranského a Iónskeho mora, je domovom pre viac než 70 miliónov ľudí. V jej terajšej podobe stratégia nadväzuje na Jadransko-iónsku iniciatívu, ktorá zahŕňa osem krajín: štyri členské štáty EÚ (Chorvátsko, Grécko, Slovinsko a Taliansko) a štyri krajiny mimo EÚ (Albánsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Srbsko).

Pokračuje v budovaní rozsiahlej spolupráce medzi týmito krajinami, ktorá sa už rozvinula prostredníctvom stratégie EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora a programov EÚ INTERREG.

EUSAIR – 4 PILIERE

- 1 Modrý rast** sa zameriava na tieto témy: modré technológie; rybolov a akvakultúra; riadenie námorných a morských oblastí a služby v týchto oblastiach. Bude tiež podporovať udržateľné a zodpovedné postupy rybolovu, ktoré poskytnú príjem pobrežným oblastiam.
- 2 Pilier s názvom Prepojenie regiónu** sa zameriava na dopravnú a energetickú prepojenosť pomocou: posilnenia bezpečnosti námornej dopravy a bezpečnosti dodávok a rozvoja prepojených prístavných systémov; vytvorenia spoľahlivých dopravných sietí a intermodálnych prepojení s vnútrozemím; zavedenia dobre prepojeného a dobre fungujúceho vnútorného trhu s energiou.
- 3 Kvalita životného prostredia** posilňuje spoluprácu na regionálnej úrovni s cieľom: zlepšiť ekológiu životného prostredia morí a pobreží; obmedziť stratu biodiverzity a degradáciu ekosystémových služieb; zlepšiť riadenie odpadového hospodárstva pomocou zníženia vypúšťania odpadu a živín do morí a riek. Na dosiahnutie týchto cieľov sa bude pozornosť zameriavať na tieto tri témy: zlepšenie kvality morského prostredia; zníženie znečisťovania morí; zlepšenie nadnárodných suchozemských biotopov a biodiverzity.
- 4 Pilier s názvom Udržateľný cestovný ruch** pomôže rozvíjať potenciál regiónu vďaka ponuke kvalitnejších produktov cestovného ruchu a nových služieb. Cieľom stratégie bude diverzifikovať cestovný ruch makroregionu a riešiť otázku sezónneho cestovného ruchu. Rovnako tiež zlepši udržateľné a zodpovedné riadenie cestovného ruchu.

Tretia makroregionálna stratégia

Stratégia EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora – EUSAIR – nadväzuje na úspešné skúsenosti existujúcich makroregionálnych stratégií pre región Baltského mora a podunajský región. Tieto stratégie boli priekopníkmi jedinejšej spolupráce založenej na myšlienke, že spoločné problémy a príležitosti v konkrétnych regiónoch – či už sa týkajú životného prostredia, hospodárstva, územia alebo bezpečnosti – je najlepšie riešiť spoločne.

Prečo EUSAIR?

Tento región čelí niekoľkým **problémom**, ako sú: výrazné sociálno-ekonomické nerovnosti; nedostatok sietí prepájajúcich výskum a podniky; slabé dopravné spojenia; nedostatočné prepojenia elektrickej siete; neudržateľný rybolov; hrozby v oblasti životného prostredia; nedostačujúca administratívna kapacita.

VÍZIA DO BUDÚCNOSTI STRATÉGIA EÚ PRE REGIÓN ÁLP

V decembri 2013 Európska rada vyzvala Komisiu, aby do roku 2015 v spolupráci s členskými štátmi vyvinula stratégiu EÚ pre región Álp (EUSALP). Táto stratégia sa týka piatich členských štátov EÚ (Francúzsko, Nemecko, Rakúsko, Slovinsko a Taliansko) a dvoch krajín mimo EÚ (Lichtenštajnsko a Švajčiarsko), pričom zahŕňa 48 regiónov.

Región Álp s jeho 70 miliónmi obyvateľov čelí niekoľkým vážnym problémom, na riešenie ktorých je potrebná spolupráca medzi regiónmi a krajinami. Táto stratégia bude zameraná na tri činnosti:

- ▶ zlepšenie konkurencieschopnosti, prosperity a súdržnosti alpského regiónu;
- ▶ zabezpečenie prístupnosti a prepojenia pre všetkých obyvateľov alpského regiónu;
- ▶ vytvorenie environmentálne udržateľného a atraktívneho regiónu z alpského regiónu.

Do 15. októbra 2014 bude prebiehať verejná konzultácia za širokej účasti zainteresovaných strán. Po nej bude nasledovať začiatkom decembra 2014 konferencia zainteresovaných strán, ktorá ukončí konzultačný proces. Komisia do júna 2015 predloží návrh oznámenia a akčný plán.

Sú tu však aj niektoré sľubné **príležitosti**, ktoré by sa dali zúročiť, vrátane „modrého hospodárstva“ a potenciálu zlepšenia prepojenosti medzi pevninou a morom na zvýšenie konkurencieschopnosti vnútrozemského hospodárstva. Tento región charakterizujú výnimočné prírodné krásy a bohaté kultúrne, historické a archeologické dedičstvo, ktoré majú potenciál udržateľného, zodpovedného a diverzifikovaného cestovného ruchu.

Je však potrebná **lepšia koordinácia a spolupráca** medzi príslušnými krajinami a regiónmi, aby spolu riešili spoločné problémy a lepšie využívali tieto príležitosti. Zapojenie Európskej únie uľahčuje medziodvetvový prístup, ktorý je v súlade s rozličnými politikami EÚ. Zďorazňuje možné dopĺňanie a synergie medzi politikami a programami, ktoré sú v súčasnosti realizované v regióne. Pomáha zosúladiť a mobilizovať široké spektrum dostupných fondov a programov na podporu dosiahnutia cieľov stratégie.

Priority rastu a pracovných miest

Všetky spomenuté sektory môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri vytváraní pracovných miest a zvyšovaní hospodárskeho rastu v regióne. V záujme sústredenia úsilia sa akčný plán EUSAIR zameriava na obmedzený počet strategických priorít, ktoré sú vymedzené v rámci štyroch pilierov (pozri rámček na str. 34).

Okrem toho má stratégia niekoľko prierezových princípov: budovanie kapacít a komunikácia; výskum, inovácie a MSP; zmierňovanie zmeny klímy a prispôsobovanie sa tejto zmene a riadenie rizika katastrof.

Hoci na stratégiu EUSAIR nebudú vyčlenené osobitné finančné prostriedky EÚ, na jej financovanie sa použijú existujúce vnútroštátne a európske finančné nástroje v záujme zvýšenia pomeru medzi kvalitou a cenou. Značné finančné zdroje a široká škála nástrojov a technických možností budú v období 2014-2020 poskytnuté najmä z európskych štrukturálnych a investičných fondov a prostredníctvom nástroja predvstupovej pomoci.

Ďalšie fondy a programy EÚ, ktoré by mohli poskytnúť pomoc pre činnosť EUSAIR, zahŕňajú Európsky námorný a rybársky fond, nástroj Spájame Európu, programy LIFE, COSME a Horizont 2020.

K dispozícii sú aj iné finančné prostriedky, konkrétne z investičného rámca pre západný Balkán, od Európskej investičnej banky a iných medzinárodných finančných inštitúcií. Tieto finančné prostriedky a nástroje by mali vytvárať významný pákový efekt a pritiahnúť ďalšie finančné prostriedky od súkromných investorov.

▶ PRE PROSPERUJÚCI A INTEGROVANÝ REGIÓN JADRANSKÉHO A IÓNSKEHO MORA:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/pdf/brochure.pdf

▶ VIAC INFORMÁCIÍ

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/index_en.cfm

▶NAJNOVŠIE SPRÁVY

[NAJNOVŠIE SPRÁVY V SKRATKE]

NOVÝ GENERÁLNY TAJOMNÍK VR

Jiří Buriánek sa ujal vedenia ako generálny tajomník Výboru regiónov 1. septembra 2014.

Pán Buriánek, ktorého vzdelanie zahŕňa univerzitný diplom z práva, PhD z európskeho práva a magisterský titul z obchodnej administratívy, má dvojité česko-nemecké občianstvo. Doteraz pôsobil ako riaditeľ generálneho sekretariátu Rady EÚ, kde bol zodpovedný za sieťové odvetvia (energetika, doprava, IKT) a európsku infraštruktúru. Predtým pracoval ako manažér pre rozšírenie v Spoločnom výskumnom centre pri Európskej komisii a bol generálnym tajomníkom PostEurop – združenia so sídlom v Bruseli zastupujúceho európskych verejných poskytovateľov poštových služieb.

▶VIAC INFORMÁCIÍ
<http://cor.europa.eu/sk/about/secretary-general/Pages/secretary-general.aspx>

CHARTA VIACÚROVŇOVÉHO RIADENIA V EURÓPE: OD KONCEPTU K REALITE

Podľa Michela Lebruna, nového predsedu Výboru regiónov (VR), ak má byť Európa úspešná, všetky úrovne riadenia (regionálna, vnútroštátna a európska) musia zohrávať svoju úlohu pri dosahovaní cieľov EÚ a v interakcii s ostatnými úrovňami riadenia musia vystupovať jednotne a koordinovane. To poukazuje na väčšie zapojenie regiónov a miest do prípravy a vykonávania národných reformných programov a európskych politík, ktoré súvisia najmä so stratégiou rastu Európa 2020. Vďaka snahe VR o dosahovanie takýchto cieľov sa „viacúrovňové riadenie“ stalo realitou. Je založené na princípoch subsidiarity a partnerstva rozličných zainteresovaných strán, ktoré sú zapojené do rozhodovacieho procesu. V tomto kontexte VR v apríli minulého roku schválil „Chartu viacúrovňového riadenia v Európe“.

Charta je politickým vyhlásením, prostredníctvom ktorého môžu regióny a mestá EÚ vyzvať ostatné úrovne verejnej správy, aby dodali pridanú hodnotu svojej úrovni riadenia a rozvíjali politickú činnosť. Viac ako 150 miestnych orgánov už chartu podpísalo. Významné národné a európske politické osobnosti vrátane Jeana-Clauda Junckera, Josého Manuela Barrosa a Johannesha Hahna, vyjadrili svoju podporu. Všetky mestá, okresy, kraje a regióny EÚ sú nabádané, aby pristúpili k charte s cieľom systematizovať viacúrovňové riadenie a využívať ho ako smerodajný princíp európskej činnosti.

Charta je dostupná online a všetky miestne a regionálne orgány EÚ môžu pripojiť svoj elektronický podpis.

▶VIAC INFORMÁCIÍ
www.cor.europa.eu/mlgcharter

NOVÉ USMERNENIA NA POMOC PRI VYTVÁRANÍ SYNERGIÍ MEDZI FONDAMI EÚ

Komisia publikovala nové usmernenia s cieľom pomôcť národným a regionálnym politickým činiteľom dosiahnuť väčšiu synergiu medzi rôznymi fondmi EÚ na podporu inovácií a konkurencieschopnosti. Vysvetľuje sa v nich komplementarita EŠIF, programov Horizont 2020, COSME, Erasmus+, Kreatívna Európa a digitálnych služieb nástroja Spájame Európu a poskytujú konkrétne scenáre, ktoré by mohli byť inšpiráciou pre priority operačných programov EŠIF (ktoré sa v súčasnosti pripravujú) a ostatných fondov EÚ v nadchádzajúcich rokoch.

Politická vôľa na takú spoluprácu je jasná a komisár Hahn sa vyjadril o potrebe zosúladenia strategických politických programov a prekonania „mentality siláže“ záujmových strán z oblasti výskumu/programu Horizont 2020 a záujmových strán z oblasti sociálno-ekonomickej súdržnosti/EŠIF. Takéto synergie môžu zvýšiť investície do výskumu a inovácií a ich vplyv na konkurencieschopnosť, zamestnanosť a rast v EÚ pomocou strategickú a na súdržnosť orientovanej kombinácie EŠIF, iniciatívy Horizont 2020 a ďalších nástrojov EÚ. V čase stenčujúcich sa verejných rozpočtov a narastajúcich problémov v oblasti rastu a medzinárodnej konkurencieschopnosti sa to stáva nevyhnutnosťou.

Osobitná pozornosť sa zameriava na najväčší centrálny riadený program Horizont 2020 – nový rámcový program pre inovácie a výskum s rozpočtom takmer 80 miliárd EUR – a na EŠIF, ktoré plánujú vyčleniť takmer 100 miliárd EUR na témy súvisiace s inováciami.

Popri sekvenčnom a/alebo paralelnom využívaní fondov na rozličné projekty, ktoré bolo možné už v minulosti, nové nariadenia umožňujú kombinovať financovanie z EŠIF a z programu Horizont 2020 v rámci toho istého projektu („kumulatívne financovanie“) a dosiahnuť tak väčší vplyv a účinnosť.

Nariadenie o spoločných ustanoveniach v tejto oblasti stanovuje osobitné povinnosti pre členské štáty a regióny, konkrétne proces podnikateľského objavovania a definovanie stratégií inteligentnej špecializácie, ktoré zahŕňajú ako

predbežné opatrenia (posilnenie výskumných kapacít), tak aj dodatočné opatrenia (premietnutie výsledkov do konkurencieschopných a inovatívnych tovarov a služieb). Podmienky sú tiež vhodné na to, aby sa v rámci programu Horizont 2020 využili obrovské investície štrukturálnych fondov v posledných desiatich rokoch do výskumných kapacít, vedeckých a technologických parkov, zoskupení a ľudského kapitálu v oblasti výskumu a inovácií, a to najmä v nových členských štátoch a zaostávajúcich regiónoch.

Príručka – „Vytváranie synergií medzi európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi, programom Horizont 2020 a ostatnými programami EÚ týkajúcimi sa výskumu, inovácií a konkurencieschopnosti: Usmernenia pre politických činiteľov a vykonávacie orgány“ – je určená najmä zainteresovaným stranám podieľajúcim sa na tvorbe stratégie (napríklad pre inteligentnú špecializáciu, programy EŠIF alebo pracovné programy), ale aj orgánom podieľajúcim sa na vykonávaní, výbere, hodnotení, príprave správ a auditov projektov atď.

VIAC INFORMÁCIÍ

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/synergy/synergies_en.pdf

► OBČIANSKA SPOLOČNOSŤ NA ČELE EURÓPSKEHO PARTNERSTVA

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) zastupuje hospodárske a sociálne záujmové skupiny Európy, pričom zohral dôležitú úlohu pri podpore úzkeho zapojenia a partnerstva podnikov, pracovných skupín a iných skupín občianskej spoločnosti do rozvoja politiky EÚ, najmä v takých oblastiach, ako je politika súdržnosti.

EHSV bol zriadený Rímskou zmluvou z roku 1957 s cieľom zapojenia hospodárskych a sociálnych záujmových skupín do rozvoja európskeho projektu. Tým sa vytvoril inštitucionálny mechanizmus na zabezpečovanie prínosu tohto dôležitého segmentu občianskej spoločnosti Európskej komisii a Rade ministrov, pričom sa pre nich zriadila formálna platforma na vyjadrovanie názorov na problematiku EÚ.

EHSV je oddaný európskej integrácii a podporuje rozvoj participatívnejšej Európskej únie, ktorá vie lepšie vnímať názory občanov. Čerpá zo skúseností a vedomostí svojich členov s cieľom ovplyvniť rozhodovanie EÚ a zabezpečiť konsenzus v záujme všetkých.

Podpora partnerstiev

EHSV vždy podporoval politiku súdržnosti EÚ v snahách o posilňovanie solidarity a podporu hospodárskeho rozvoja. Je to zvučný zástanca zásady partnerstva a jej plného začlenenia do rozvoja regionálnych politík.

Na začiatku fungovania EHSV sa partnerstvo zameriavalo len na tradičné hospodárske a sociálne subjekty. Postupne sa to rozšírilo a v súčasnosti sa do partnerstva zapája „akákoľvek iná vhodná inštitúcia zastupujúca občiansku spoločnosť, environmentálni partneri, mimovládne organizácie a orgány zodpovedné za podporu rovnosti medzi mužmi a ženami“.

Pri rozvoji reformovanej politiky súdržnosti na obdobie 2014-2020 EHSV dôsledne trval na posilnení zásady partnerstva s občianskou spoločnosťou pri programovaní politiky súdržnosti v členských štátoch EÚ. Vďaka tomu boli do nariadenia zaradené osobitné ustanovenia, ktoré členské štáty zavádzajú začleniť do prípravy dohôd o partnerstve a správ o pokroku, a do prípravy, vykonávania a monitorovania operačných

„Cieľom Európskej únie musí byť prijímanie opatrení na uskutočňovanie konkrétnych zmien, ktoré sú dôležité pre občanov Európy. Práve preto náš výbor zohráva dôle-

žitú úlohu, keďže oboznamuje Brusel s očakávaniami a potrebami, ako aj s úspechmi subjektov v tejto oblasti. Keďže naši členovia sú v prvom rade občania – podnikatelia, zástupcovia odborov, rodinné združenia, poľnohospodári atď. – regionálny rozvoj, miestna zamestnanosť a sociálna súdržnosť sú stredobodom nášho záujmu a našej práce. Sme hlasom občianskej spoločnosti a sme teda zodpovední za poskytovanie inej, avšak nevyhnutnej perspektívy na pomoc pri usmerňovaní európskych politík. To je hnacou silou nášho každodenného záväzku voči Európe riešení.“

HENRI MALOSSE – PREDSEDA EURÓPSKEHO
HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO VÝBORU

programov hospodárskych a sociálnych partnerov a ďalšie príslušné orgány zastupujúce občiansku spoločnosť. Okrem toho sa na ich podnet prijali osobitné právne predpisy, ktorými sa ustanovuje Kódex správania EÚ pre partnerstvo.

„It takes two to tango“

Vo februári 2009 Európska komisia požiadala EHSV, aby vypracoval prieskumné stanovisko o tom, ako podporovať účinné partnerstvá pri riadení programov politiky súdržnosti na základe osvedčených postupov získaných počas programového cyklu obdobia 2007-2013.

EHSV prevzal na seba úlohu identifikovať osvedčené postupy v oblasti partnerstva v operačných programoch politiky súdržnosti. Vykonali sa rozsiahle opatrenia v teréne, na ktorých sa zúčastnili členovia EHSV, vnútroštátne hospodárske a sociálne rady, odbory a organizácie zamestnávateľov (t. j. sociálni partneri) a ďalšie organizácie občianskej spoločnosti (t. j. sociálne hospodárstvo, tretí sektor, MVO).

Výsledky tejto práce viedli k zverejneniu veľmi dobre podloženej a vplyvnej štúdie EHSV o rozvoji zásady partnerstva v politike súdržnosti EÚ s názvom „*It takes two to tango*“ (Na tanec treba dvoch).

Makroregionálne stratégie

EHSV sa osobitne zaoberá rozvojom makroregionálnych stratégií pre skupiny krajín alebo regiónov so spoločnými problémami a záujmami. Aktívne spolupracoval na tvorbe stratégií EÚ pre región Baltského mora a pre podunajský región. V súčasnosti vypracúva stanoviská na podporu rozvoja stratégií EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora a pre región Álp.

EHSV odporúča, aby „partneri“ – hospodárske, sociálne subjekty a subjekty občianskej spoločnosti – dostali v tomto procese kľúčovú úlohu v súlade s prístupom všeobecného partnerstva v rozvoji politiky súdržnosti.

EHSV takisto z vlastnej iniciatívy navrhol rozvoj makroregionálnej stratégie pre oblasť Atlantického oceánu, ktorý je západnou bránou do Európy.

Atlantický makroregión by zahŕňal regióny a ostrovy atlantického pobrežia Francúzska, Írska, Portugalska, Spojeného kráľovstva a Španielska vrátane Kanárskych ostrovov, Azor a Madeiry. Mohol by takisto zahŕňať Island, Nórsko, Grónsko a Faerské ostrovy.

Mestské a miestne záležitosti

EHSV pripravil niekoľko stanovísk, v ktorých sa zdôrazňuje rastúci význam metropolitných oblastí. EHSV je presvedčený, že dobre vyvážené a silné metropolitné oblasti integrované v rámci stratégie Európa 2020 sa rozvinú ako iniciátori budúceho rozvoja s vlastnou identitou a charakteristikou.

Metropolitné oblasti budú mať na Európu aj pozitívny makroekonomický vplyv. Politiky týkajúce sa metropolitného rozvoja by mali prebiehať súbežne so zameraním sa na znižovanie regionálnych nerovností.

EHSV odporúča zriadenie interdisciplinárnej pracovnej skupiny pre metropolitný rozvoj, ktorá by spájala zástupcov z členských štátov, metropolitných oblastí, zainteresovaných strán verejného a súkromného sektora a občianskej spoločnosti.

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR V SKRATKE

Od vstupu Chorvátska do EÚ 1. júla 2013 má EHSV 353 členov. Členovia sa vyberajú z hospodárskych a sociálnych záujmových skupín v Európe. Nominujú ich národné vlády a menuje ich Rada Európskej únie na 5-ročné obdobie s možnosťou predĺženia. Posledné predĺženie bolo v októbri 2010 na obdobie 2010–2015. Patria do jednej z troch skupín: zamestnanci, pracovníci alebo rozličné záujmové skupiny. Úlohou členov je vydávať stanoviská k záležitostiam európskeho záujmu Rade, Komisii a Európskemu parlamentu. Konzultácie EHSV s Komisiou alebo Radou sú v niektorých prípadoch povinné; v iných sú voliteľné. EHSV však môže prijímať stanoviská aj z vlastnej iniciatívy. EHSV vydáva priemerne 170 poradných dokumentov a stanovísk ročne (z ktorých približne 15 % vydáva z vlastnej iniciatívy). Všetky stanoviská sa predkladajú rozhodujúcim orgánom Únie a následne zverejňujú v Úradnom vestníku EÚ.

Takéto zoskupenie by mohlo vypracovať dlhodobú víziu o metropolitnej Európe bez vnútroštátnych hraníc. Jednotná a účinná európska mestská agenda 2050 by mohla nahradiť fragmentované prístupy celkovým konceptom.

EHSV takisto pracuje aj na stanovisku o miestnom rozvoji riadenom spoločenstvom (CLLD), čo je osobitný nástroj, ktorý sa môže využívať na subregionálnej úrovni s cieľom zapojiť miestne komunity a organizácie do dosahovania cieľov stratégie Európa 2020, medzi ktoré patrí inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast, a do podpory územnej súdržnosti.

► STIAHNUŤ BROŽÚRKU
IT TAKES TWO TO TANGO:
<http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/cese-2011-05-en.pdf>

► VIAC INFORMÁCIÍ
www.eesc.europa.eu

▶ KONTINUITA A ZMENA

REGIONÁLNA POLITIKA EÚ OD ROKU 1989

Ronald Hall, hlavný poradca generálneho riaditeľstva pre regionálnu a mestskú politiku, uvažuje o rozvoji a zmenách regionálnej politiky EÚ za posledných 25 rokov.

V pôvodnej Rímskej zmluve z roku 1957, podpísanej šiestimi zakladajúcimi krajinami s cieľom vytvorenia Európskeho hospodárskeho spoločenstva (EHS), sa v preambule uvádza, že členské štáty sa „usilujú o posilnenie jednoty svojich hospodárstiev a zabezpečenie ich harmonického rozvoja znižovaním rozdielov medzi jednotlivými regiónmi a zaostalosti regiónov s menej výhodnými podmienkami“.

Zmena tejto politickej priority v neskoršej fáze na regionálnu politiku na úrovni EÚ bola priamo prepojená s výhodami všeobecnejšieho procesu európskej integrácie – najmä v súvislosti s rozvojom hospodárskej a menovej únie, čo v konečnom dôsledku viedlo k vytvoreniu jednotnej meny, euru. V európskom procese integrácie sa upustilo od myšlienky fiškálneho federalizmu a vytvorenia systému fiškálneho vyrovnávania a namiesto toho sa od roku 1989 zvolil systém, ktorým sa podporuje hospodársky rast a rozvoj slabších členských štátov a regiónov. Vďaka príspevkom z investičných fondov z centrálného rozpočtu EÚ môžu tieto štáty využívať výhody hospodárskej a menovej únie.

Postupný vývoj politiky v mnohom odráža dvojitú povahu regionálnej politiky EÚ. Na jednej strane táto politika predstavovala **mechanizmus prerozdelenia**, keď neexistovalo nič iné na podporu chudobnejších oblastí v EÚ. Na druhej strane znamenala aj **mechanizmus hospodárskeho rastu a rozvoja**, ktorým sa zdroje sústredia na obmedzený počet investičných oblastí.

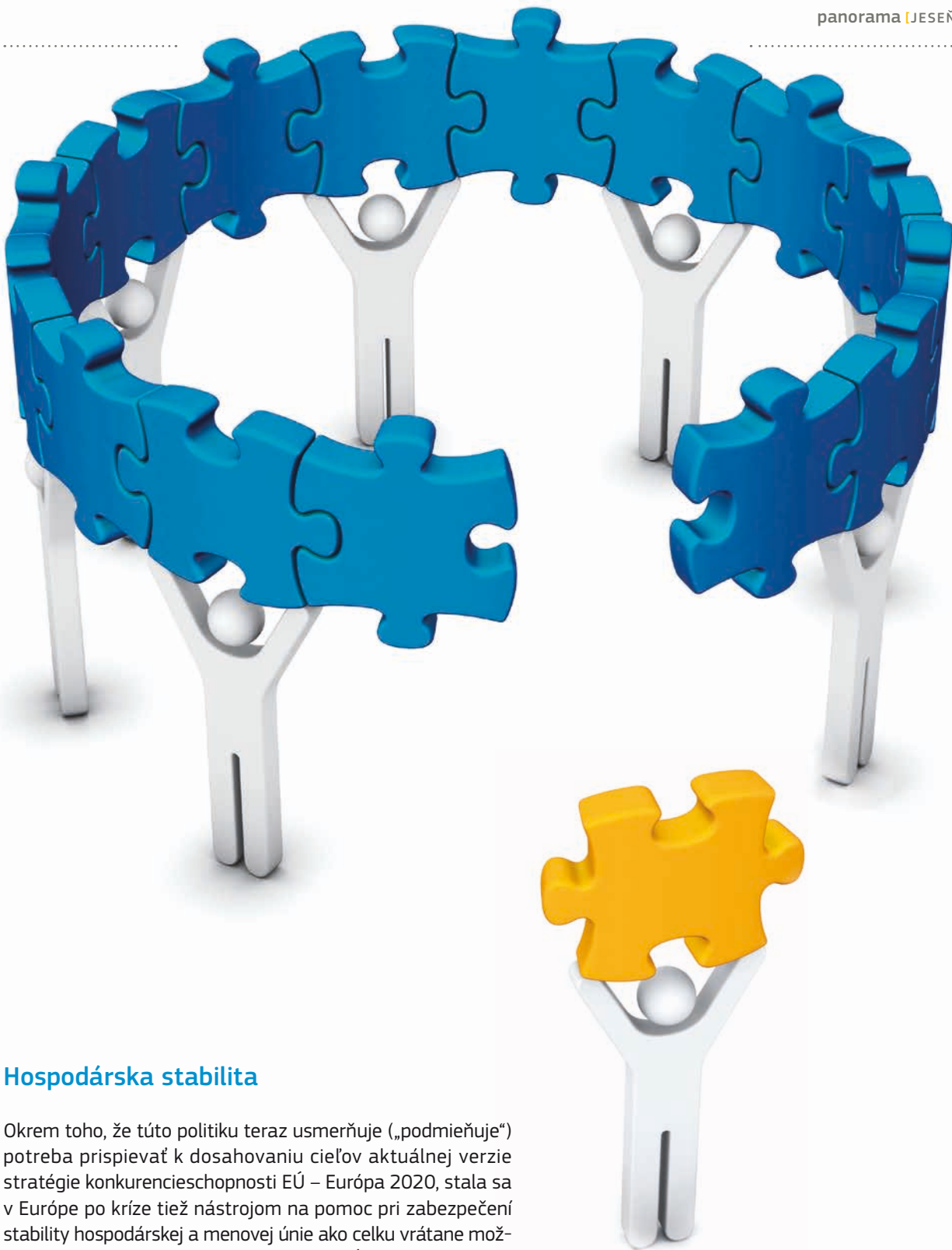
Dá sa povedať, že v skorých fázach rokov 1989-1999 sa kládol príliš silný dôraz na dimenziu prerozdelenia na úrovni politického vodcovstva Európy, takže sa pravdepodobne príliš veľa úsilia venovalo zabezpečovaniu zdrojov v rámci politiky súdržnosti a regionálnej politiky a asi sa nedostatočná pozornosť venovala tomu, aby sa tieto zdroje po získaní čo najúspešnejšie využili.

Investície do hospodárskeho rastu

To sa zmenilo po dohode členských štátov v Lisabone v roku 2000 o akčnom pláne zameranom na uskutočnenie rozhodnejších spoločných opatrení na riešenie problematiky (relatívne ustupujúcej) medzinárodnej európskej konkurencieschopnosti, ktorých cieľom bolo mobilizovať všetky dostupné zdroje financií pre nové investície. S rozpočtovými rozhodnutiami v predchádzajúcom desaťročí sa regionálna politika stala zďaleka tým najväčším potenciálnym zdrojom takýchto investícií na európskej úrovni.

Došlo teda k značnému posunu koncepčného rámca politiky, a to od dôrazu na hľadisko prerozdelenia smerom k hľadiskám hospodárskeho rastu a rozvoja. Základ politiky sa stal jedným zo zdrojov investícií s cieľom pomôcť pri uskutočňovaní následných (pridružených) stratégií konkurencieschopnosti, ktorými sa Únia riadila po roku 2000 (Lisabonská stratégia (2000), Stratégia pre rast a zamestnanosť (2005) a stratégia Európa 2020 (2010)).

Aby európske investície mohli prispievať k uskutočňovaniu týchto stratégií, boli nevyhnutné zmeny viacúrovňového systému uplatňovania pravidiel, aby sa európske priority zmenili na skutočné investičné rozhodnutia prijímané na regionálnej a miestnej úrovni. To viedlo k posilneniu podmienok, ktoré sprevádzali programy regionálnej politiky, a to počínajúc preferenčným vyčleňovaním kľúčových investičných oblastí v požiadavkách na vypracúvanie strategických programov na obdobie 2007-2013. Tieto podmienky boli posilnené, aspoň z hľadiska právnych predpisov (k aktuálnemu zavádzaniu ešte len dôjde) na obdobie 2014-2020, ktoré práve začalo.

Hospodárska stabilita

Okrem toho, že túto politiku teraz usmerňuje („podmieňuje“) potreba prispievať k dosahovaniu cieľov aktuálnej verzie stratégie konkurencieschopnosti EÚ – Európa 2020, stala sa v Európe po kríze tiež nástrojom na pomoc pri zabezpečení stability hospodárskej a menovej únie ako celku vrátane možných sankcií pri nedodržiavaní obmedzení Únie v oblasti vnútroštátnych makroekonomických veličín. V určitom zmysle ide o uzavretý kruh. Pokrok, ktorý bola Únia schopná historicky dosiahnuť pri zavádzaní skutočnej európskej regionálnej politiky, si vyžadoval napredovanie v procese hospodárskej a menovej únie. Teraz si hospodárska a menová únia vyžaduje súdržnosť a regionálnu politiku ako nástroj, ktorým sa podporí jej úspech.

Bez ohľadu na zmenu spôsobu myslenia v politike súdržnosti a regionálnej politiky EÚ si, samozrejme, táto politika zachováva svoj pôvodný silný prerozdeľovací rozmer a väčšina zdrojov je zameraná na najchudobnejšie regióny merané z hľadiska príjmu (HDP) na obyvateľa, čo je samo osebe značným politickým úspechom.

Politická diskusia sa však zmenila a dôraz sa teraz kladie na alokačnú úlohu politiky pri zameriavaní sa na investičné projekty nevyhnutné pre hospodársky úspech Európy. Preto sa zdôrazňuje budúcnosť a snaha o mobilizáciu nedostatočne využívaných zdrojov pri hľadaní nových príležitostí namiesto snahy o kompenzovanie problémov minulosti. Nakoniec, aby mohla táto politika zohrávať svoju úlohu pri plnení globálnych hospodárskych cieľov Únie, akceptuje sa fakt, že musí zasahovať v chudobnejších ako aj v prosperujúcejších regiónoch Únie, aj keď zdroje sa nevyhnutne a oprávnene sústredia na tie chudobnejšie regióny.

► ČASOPIS PANORAMA DOSIAHOL SVOJE 50. VYDANIE

Pri príležitosti dosiahnutia tohto míľnika sme zvedaví na názor vás, čitateľov. Je to príležitosť, aby ste nám povedali, čo si myslíte o časopise *Panorama*. Čo sa vám páči? Čo považujete za užitočné?

Prvé číslo bolo publikované v októbri 2000. Za posledných 14 rokov sa časopis *Panorama* rozširoval a zlepšoval a stal sa jedným z kľúčových komunikačných nástrojov Generálneho riaditeľstva pre regionálnu a mestskú politiku.

Ako by ste chceli, aby sa v nasledujúcich rokoch vyvíjal? Napíšte nám, čo si myslíte, a niektoré vaše príspevky v budúcnosti uverejníme. **MÔŽETE SA TEŠIŤ NA ĎALŠÍCH 50 VYDANIÍ!**

**POVEDZTE NÁM,
ČO SI MYSLÍTE!**

► regio-panorama@ec.europa.eu

► ✉ SZILVIA MÉSZÁROSOVÁ

HOVORKYŇA ŠTÁTNEHO SEKRETARIÁTU PRE KOMUNIKÁCIU V OBLASTI POLITIKY SÚDRŽNOSTI, KANCELÁRIA PREDSEDU VLÁDY, **MAĎARSKO**

Ako hovorkyňa sa aktívne zapájam do komunikácie o výsledkoch politiky súdržnosti v Maďarsku prostredníctvom kampaní a publikácií a mám na starosti informovanie Európskej komisie o osvedčených postupoch v oblasti komunikačných činností. Podľa môjho názoru časopis *Panorama* predstavuje jedinečnú príležitosť na získanie podrobných informácií o rôznych aspektoch politiky v rámci EÚ. Pri komunikácii je nevyhnutné obmieňanie myšlienok, aby sme tak efektívne sprostredkovali náš odkaz. V našej práci je časopis zdrojom inšpirácie pre osvedčené postupy a užitočných informácií o regionálnej politike. Vzhľadom na to, že sme sa zúčastnili na príprave podujatia Deň Európy v Maďarsku, bol napríklad článok v predchádzajúcom vydaní s názvom „Deň Európy 2014 v rámci EÚ“ veľmi cenným príspevkom, pretože nám poskytol mnoho nových inšpirujúcich nápadov na budúcoročné podujatie.

► ✉ NOAH, MILOVNÍK PROJEKTOV

TLAČOVÉ ODDELENIE PRE ZÁLEŽITOSTI EÚ,
MINISTERSTVO REGIONÁLNEHO ROZVOJA,
ČESKÁ REPUBLIKA

Zdravím, volám sa Noah! Možno ste ma už predtým stretli, snáď na jarnom zasadnutí siete INFORM v Prahe? V každom prípade sa domnievam, že už viete, aký som veľký fanúšik časopisu *Panorama*! Verte, alebo nie, najviac zo všetkého ma baví čítať o projektoch spolufinancovaných EÚ. Chcem o nich vedieť všetko – kde sa realizujú, čo je na nich zaujímavé –, ale predovšetkým ich chcem vidieť na vlastné oči! S týmto cieľom cestujem po Európe a navštívim každý členský štát, kde strávim úžasné chvíle s mojimi novými priateľmi, ktorí mi ukážu projekty vo svojej krajine. Teším sa, že vás čoskoro uvidím! 😊

*Let's stay
connected...*

► SPOZNAJTE NOAHA

https://www.youtube.com/watch?v=SjE_FIVGtn4&feature=youtu.be

▶ **PAULA ASCENÇÃOVÁ**
HOVORKYŇA, PROGRAM
COMPETE, PORTUGALSKO

Komunikácia a informovanie sú pre riadiaci orgán programu COMPETE strategickými oblasťami. Sú to kľúčové prvky pri vykonávaní práce, ktorú koordinujem. Je skutočne nevyhnutné zosúladiť činnosť riadiaceho výboru, ako aj priority stanovené v programe. Preto riadime našu prácu takým spôsobom, aby sme informovali o všetkých dostupných nástrojoch a zosúladiť potreby príjemcov a ciele Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Predovšetkým sa snažíme podeliť o výsledky tejto finančnej podpory, keďže úzko spolupracujeme s príjemcami.

Keďže mám na starosti oddelenie komunikácie, som presvedčená, že časopis *Panorama* je veľmi dôležitý, nielen preto, že poskytuje ľahko dostupné aktuálne informácie o najdôležitejších témach v súvislosti s fondmi politiky súdržnosti, ale aj preto, že vzhľadom na našu filozofiu výmeny informácií predstavuje digitálny formát základný nástroj, ktorý podnecuje interakciu na sociálnych sieťach a tým spúšťa výmenu informácií. Pomáha tiež našim čitateľom v zahraničí, aby sa dozvedeli viac o ostatných projektoch financovaných z európskych fondov.

Z tohto pohľadu považujeme časopis *Panorama* za nástroj šírenia informácií, ktoré posúvame ďalej príjemcom a širokej verejnosti. Dosiagnúť dlhodobu udržateľnú úspešnosť časopisu *Panorama* by určite pomohlo vydávanie digitálnej verzie, ktorá by bola viac interaktívna a jednoducho použiteľná v tabletoch.

▶ **PAULA VICENTEOVÁ**
RIADITEĽKA ODDELENIA KOMUNIKÁCIE A ZÁSTUPKYŇA
PORTUGALSKA V SIEŤACH INIO A INFORM, PORTUGALSKO

Pre mňa ako vedúcu oddelenia komunikácie zodpovednú za informovanie o investíciách z fondov realizovaných prostredníctvom politiky súdržnosti a ako zástupkyňu Portugalska v celoeurópskych komunikačných sieťach INIO a INFORM predstavuje časopis *Panorama* zdroj inšpirácie a vedomostí. Je zaujímavé si uvedomiť, ako sa časopis *Panorama* za tie roky vyvíjal. Každý si všimne, že sa priblížil občanom a vyvolal väčšiu angažovanosť, pričom sa stále viac sústredil na nové témy. Do budúcnosti mu dávam takúto výzvu: časopis *Panorama* by sa mal stať udržateľnejším a flexibilnejším a mal by sa oslobodiť od vydávania akýchkoľvek tlačenej verzií. Namiesto toho by sa mal sústrediť na šírenie svojho obsahu online a prispôbiť svoj formát digitálnym kanálom.

▶ **SUSANNE BELIHARTOVÁ**
PROJEKTOVÁ MANAŽÉRKA, PRISMA SOLUTIONS, RAKÚSKO

Jednou z mojich najdôležitejších úloh ako projektovej manažérky niekoľkých projektov v rámci programov Európskej územnej spolupráce, ako sú Stredná Európa, Juhovýchodná Európa alebo program cezhraničnej spolupráce z obdobia 2007-2013, je – okrem bežných činností, ako sú správy, styk s verejnosťou, stretnutia atď. – vypočítať si dobré aj horšie správy o činnosti „mojich“ partnerov a snažiť sa nájsť riešenia komplexných problémov a pritom čo najviac uľahčiť fungovanie projektov partnerov.

Časopis *Panorama* mi poskytuje aktuálne informácie o najnovšom vývoji strategických procesov v rámci EÚ a zároveň praktické informácie z príkladov iných projektov alebo tematických oblastí. Vzhľadom na projekty v budúcnosti sú tieto informácie celkom užitočné pre rozvoj ďalšej spolupráce a stanovenie príslušných cieľov.

Informačné obrázky a rubrika „najnovšie správy v skratke“ prinášajú stručný prehľad cenných informácií, na čo by sa mohla zamerať pozornosť v nasledujúcich vydaniach.

INTEGROVANÝ SYSTÉM ZDRAVOTNÝCH ZÁZNAMOV ZLEPŠUJE ZDRAVOTNÚ STAROSTLIVOSŤ V REGIÓNE

Celkové náklady:
17 700 000 EUR
Príspevok EÚ:
3 186 000 EUR

Zavedenie systému elektronických zdravotných záznamov v rámci projektu IANUS pomohlo verejnému zdravotnému systému v španielskej Galícii významným spôsobom zefektívniť poskytovanie starostlivosti o pacientov, pričom sa zároveň znížil počet návštev u lekára a skrátila čakacia doba.

Vďaka projektu IANUS sa klinické a administratívne údaje o pacientoch predtým uchovávané v mnohých odlišných systémoch integrovali do jedného systému elektronických zdravotných záznamov spoločného pre všetkých pacientov.

Nová platforma IKT poskytuje kontinuitu liečby bez ohľadu na to, ktorú nemocnicu alebo zdravotnícke centrum ľudia navštívia. V jednom centralizovanom systéme majú všetci zdravotnícki pracovníci k dispozícii kompletný záznam s informáciami týkajúcimi sa pacienta.

Vďaka tomu majú lekári a sestry okamžitý prístup k väčšiemu množstvu informácií potrebných na uskutočňovanie rozhodnutí a dokážu lepšie a rýchlejšie stanovovať diagnózy a zároveň ponúknuť pacientom personalizovanejšiu liečbu.

Keďže prostredníctvom systému IANUS sú prepojené všetky verejné aj súkromné nemocnice, zdravotnícke centrá a lekárne, zdravotnícki pracovníci vidia kompletnú históriu predpísaných liekov daného pacienta, čo im poskytuje informácie o histórii jeho zdravotných problémov, alergií, predchádzajúcich ošetrení, pobytov v nemocničných zariadeniach atď., vďaka čomu sa zlepšuje kontinuita starostlivosti o pacienta.

Systém je napojený aj na španielsky štátny systém zdravotnej starostlivosti, čo umožňuje prezeranie zdravotných záznamov pacientov z ostatných regiónov krajiny.

Systém IANUS je otvorený aj pre širokú verejnosť, takže približne 2,7 miliónov obyvateľov Galície má povolený prístup k základným informáciám o svojich vlastných zdravotných záznamoch prostredníctvom internetu, pričom používajú svoje osobné národné identifikačné číslo.

Tieto zmeny sú mimoriadnym prínosom pre ľudí s chronickými chorobami. Odhaduje sa, že vďaka systému IANUS sa znížil počet ošetrení na pohotovostných oddeleniach nemocníc o 4% a počet vyšetrení v rámci základnej starostlivosti o 10%.

Znamenalo to, že počet pacientov čakajúcich na termín vyšetrenia sa znížil o 19%. Zavedenie elektronického systému predpisovania liekov prinieslo každoročne o 2,5 milióna menej vyšetrení pacientov u lekára.

Systém IANUS je teraz naplno využívaný v 14 nemocniciach a viac než 400 centrách základnej starostlivosti, pričom poskytuje pevný základ pre úplný, na pacienta zameraný systém vrátane e-zdravotníctva, telemonitoringu a modelu Web 2.0 pre pacientov.

VIAC INFORMÁCIÍ
www.sergas.es

▶ EURÓPSKA ÚZEMNÁ SPOLUPRÁCA

▶ MONITOROVANÍM ZNEČISŤOVANIA SA ZABEZPEČUJÚ ČISTÉ POBREŽNÉ VODY

Celkové náklady:
4 355 000 EUR
Príspevok EÚ:
3 266 000 EUR

Zabezpečovanie dobrej kvality pláží a vôd určených na kúpanie na pobrežiach Walesu a Írska je cieľom projektu Inteligentné pobrežia, ktorý má slúžiť na ochranu verejného zdravia a podporu cestovného ruchu.

V rámci projektu podporovaného EFRR s názvom Inteligentné pobrežia = Udržateľné komunity bol vypracovaný systém na poskytovanie informácií o kvalite vody určenej na kúpanie v reálnom čase v írskych a waleských pobrežných vodách.

V rámci projektu spolupráce výskumníkov z University College v írskom Dublini a Aberystwyth University v Spojenom kráľovstve sa má zlepšiť pochopenie tokov a koncentrácií znečistenia v pobrežných oblastiach, pričom sa prostredníctvom neho poskytnú informácie pobrežným komunitám v reálnom čase.

Systém monitoruje vplyv hraničných hodnôt zrážok alebo riečnych tokov v príslušných oblastiach. Takisto skúma vymývanie zemskej súše vo vzťahu ku vzorom pobrežného toku, ktoré môže spôsobiť koncentrácie znečistenia v niektorých oblastiach.

Informácie sa potom sprístupňujú elektronicky miestnym pobrežným komunitám s cieľom varovať ich pred potenciálnymi problémami a pomôcť zabezpečiť miestnym obyvateľom a návštevníkom bezpečné využívanie vôd a pláží určených na kúpanie.

Monitorovaním tokov a úrovni znečistenia v reálnom čase sa v Írsku a vo Walesu pomôže zabezpečiť a zvyšovať počet vysokokvalitných pláží označených modrou vlajkou, najmä po nadobudnutí účinnosti prísnejších noriem smernice EÚ o vode určenej na kúpanie v roku 2016.

Projekt Inteligentné pobrežia sa v súčasnosti zameriava na Swansea Bay v južnom Walesu a na pobrežné mesto Bray v írskom County Wicklow. V oboch prípadoch ide o mestá s pár tisíckami obyvateľov a plážami, na ktoré sa dá dostať pešo. Ide o obľúbené destinácie cestovného ruchu a vodných športov, pričom obe získali značné investície na zlepšenie infraštruktúry a rekreačných zariadení.

Vďaka procesu získavania údajov je takisto možné poskytovať kvalitné informácie o príslušnom prispievaní rozličných zdrojov znečistenia, pričom poskytuje nákladovo najefektívnejší prístup ku všetkým budúcim stratégiám zlepšovania opatrení proti znečisťovaniu.

Projekt, ktorý bol čiastočne financovaný v rámci programu územnej spolupráce EÚ medzi Írskom a Walesom na obdobie 2007-2013, bude prospešný pre pláže v celom Írsku, Walesu a v konečnom dôsledku aj v iných častiach Európy. Pomôže sa tým zachovať hospodárska a strategická hodnota pobrežných vôd pre miestne hospodárstva a komunity.

▶ VIAC INFORMÁCIÍ
www.smartcoasts.eu

► EURÓPSKA ÚZEMNÁ SPOLUPRÁCA

► PODPORA PRE BIOTECHNOLOGICKÉ MSP POMÔŽE EXPANZII ZA HRANICE

Celkové náklady:
3 140 000 EUR
Príspevok EÚ:
1 570 000 EUR

Malé podniky v oblasti biotechnológií v severozápadnej Európe dostanú finančnú podporu a prístup k odborníkom v ostatných regiónoch na pomoc pri vývoji ich produktov a marketingu.

Inovatívne malé a stredné podniky (MSP) sú nesmierne dôležité pri vývoji nových produktov a služieb v oblasti biotechnológií a medicínskych technológií. Lenže inovácie sú zložité a drahé a nie všetci potrebni odborníci, všetky zariadenia a zdroje financovania sa nachádzajú v mieste sídla spoločnosti.

Prostredníctvom projektu IN2LifeSciences osem vedúcich regiónov v severozápadnej Európe, ktoré majú silne rozvinutú oblasť biotechnológií, spolupracuje pri poskytovaní finančných prostriedkov a kontaktov malým a stredným podnikom, čo im umožňuje nadnárodný prístup k potrebným nástrojom, zdrojom a odbornosti v oblasti vývoja. Sieť regiónov projektu IN2LifeSciences zahŕňa Belgicko, Dánsko, Francúzsko, Holandsko a Nemecko.

Projekt ponúka tri typy stimulov na podporu inovácií: „Spolupráca“ (7 000 EUR), „Nahliadnutie“ (4 000 EUR), „Zoznámenie“ (výdavky do výšky 500 EUR). Hoci sú tieto sumy relatívne skromné, sú významným príspevkom vo vývojovej fáze malých biotechnologických spoločností.

Zatiaľ bolo v rámci projektu, ktorý bol spustený v apríli 2012, pridelených celkovo 224 finančných stimulov. Tieto stimuly zahŕňajú finančnú podporu na 70 činností typu „Spolupráca“, 44 činností typu „Nahliadnutie“ a 110 činností typu „Zoznámenie“.

Štvrtá a posledná výzva na predkladanie žiadostí o príspevok bola ukončená v máji 2014 a jej výsledkom bolo udelenie finančných príspevkov 28 spoločnostiam, z toho 13 hľadalo odborníkov v oblasti technológií a marketingu a 15 hľadalo spoluprácu so zahraničnými partnermi v rámci siete projektu IN2LifeSciences.

Popri poskytovaní finančných prostriedkov na získanie medzinárodných odborníkov organizuje projekt IN2LifeSciences nadnárodné podujatia na pomoc MSP pri hľadaní zahraničných investorov, ako aj online „webináre“ poskytujúce odborné vzdelávanie. Medzinárodné sprostredkovateľské semináre a iné inovatívne podujatia tiež pomáhajú biotechnologickým firmám pri hľadaní príslušných organizácií vhodných pre spoluprácu.

MSP majú prístup k online databáze IN2LS, v ktorej sa nachádza 224 poskytovateľov technologických služieb, 15 poskytovateľov finančných služieb a 72 poskytovateľov marketingových služieb. Každý regionálny partner projektu je zodpovedný za pritiahnutie a posúdenie žiadostí z ich oblasti a má celkový rozpočet na pridelenie finančných prostriedkov vo výške 100 000 EUR.

Vyjadrenie Annick Pierrardovej za belgického partnera Interface Enterprises – Univerzity v Liège vo Valónsku: „Museli sme vyhľadať a osloviť tieto malé firmy – často telefonicky – a informovať ich o dostupnej podpore. Informovanosť o našej práci postupne narastá a už teraz môžeme prezentovať úspešné príbehy podporených MSP. Prístup k nadnárodnej expertíze, ktorý uľahčujeme, je pre mnohé z týchto malých biotechnologických firiem kľúčový pre ich rozvoj.“

► VIAC INFORMÁCIÍ
www.in2lifesciences.eu

▶ GRÉCKO

▶ PODPORA MEDZINÁRODNEJ EXPANZIE PRE GRÉCKE MALÉ PODNIKY

Celkové náklady:
97 500 000 EUR
Príspevok EÚ:
30 000 000 EUR

Malé podniky v Grécku sú podnecované k spolupráci a spoločnému rozvoju na medzinárodných trhoch.

Program „Extroverzia – konkurencieschopnosť podnikov“ bol navrhnutý s cieľom posilniť medzinárodnú konkurencieschopnosť miestnych spoločností a rozšíriť ich podnikanie.

Program je zameraný na navonok orientovaných, proexportne zameraných podnikateľov a jeho cieľom je posilniť grécke hospodárstvo pomocou podpory produktov a služieb s vysokou pridanou hodnotou.

Na dosiahnutie tohto cieľa program zdôrazňuje rozvoj spolupráce a partnerstiev medzi malými a strednými podnikmi (MSP) v odvetviach výroby, stavebníctva a služieb. V rámci podporného programu EÚ dostávajú finančnú podporu skupiny MSP (minimálne troch), pokiaľ spoločne pracujú na rozbehnutí exportnej činnosti.

Dostupné finančné prostriedky možno použiť rôznymi spôsobmi, ako napríklad: na výrobu a propagáciu nových alebo diferencovaných produktov alebo služieb, rozvoj nových produktov alebo služieb, zavádzanie nových technológií, prototypov a inovácií, diverzifikáciu výrobnéj základne spoločnosti, rozvoj činností v oblasti ekologického podnikania alebo recyklácie.

Napríklad vďaka programu THYRATRON S.A. (na obrázku vyššie) bolo možné zaviesť systém kontroly kvality, ktorého výsledkom bol 100% nárast obratu a výroby.

Hoci je program zameraný primárne na grécky sektor malých podnikov (mikropodniky a MSP), za určitých okolností môžu byť do neho zapojené aj väčšie podniky (približne 1% podporených spoločností) za predpokladu, že sú pripravené spolupracovať s MSP v medzinárodnom obchode.

Prvoradým cieľom projektu je podporiť výkonnosť gréckych podnikov na medzinárodných trhoch podporovaním „navonok orientovaných“ podnikov, vďaka čomu sa môže výroba v Grécku preorientovať na tovary a služby s vysokou pridanou hodnotou, ktoré budú prinášať kvalitu, ohľad na životné prostredie, znalosti a inovácie.

Jeho cieľom je tiež zvyšovanie priamych zahraničných investícií do gréckeho hospodárstva a podpora konkurencieschopného postavenia gréckych spoločností na vnútroštátnych a zahraničných trhoch. Vďaka tomuto programu bolo doteraz vytvorených viac ako 1 000 pracovných miest.

▶ VIAC INFORMÁCIÍ
www.antonistikotita.gr

PROGRAM

**30. SEPTEMBER
A 1. OKTÓBER 2014**

_Brusel (BE)

**3. fórum
najvzdialenejších regiónov**

2. A 3. OKTÓBER 2014

_Praha (CZ)

**Platforma inteligentnej
špecializácie „Schody
k excelentnosti“**

6.-9. OKTÓBER 2014

_Brusel (BE)

OPEN DAYS

18. NOVEMBER 2014

_Brusel (BE)

**Úvodné stretnutie na tému
Stratégia EÚ pre región
Jadranského a Iónskeho
mora**

1. A 2. DECEMBER 2014

_Miláno (IT)

**Podujatie na tému Stratégia
EÚ pre región Álp**

Podrobnejšie informácie o týchto podujatiach nájdete
v časti Program na webovej stránke Inforegio:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/
conferences/agenda/index_sk.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_sk.cfm)

ZOSTAŇTE PRIPOJENÍ

 www.ec.europa.eu/inforegio

 www.twitter.com/@EU_Regional

 www.yammer.com/regionetwork
Platforma na spoluprácu GR REGIO

 www.flickr.com/euregional

 Prihláste sa na odber nášho zoznamu na rozosielanie REGIOFLASH
www.inforegiodoc.eu

 www.twitter.com/@JHahnEU

■ Úrad pre publikácie

Európska komisia,
Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku
Komunikácia – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Brussels
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_sk.cfm

